ሓዳስ ኤርትራ

መበል 32 ዓመት ቁ.280 ሰንበት 23 ሓምለ 2023 ገጻት 8 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ገጽ 2
ማርያ ስክቶዶውስካ - ማርያ ኩሪ (1867 - 1934)

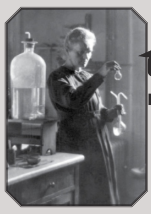

ገጽ 3
'ኣምበሰተ-ገለባ' ቀደም ወሰን ሎሚ ማእከል!

ገጽ 4
ቤት ትምህርቲ "ብርክስና" ኣጀርበብ ኣብ ርብዒ ዘመና

ገጽ 5
መልሲ ሕቶይ!

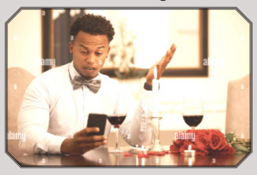

ገጽ 7
ኣርሰናል 200 ሚልዮን ፓውንድ ኣውጺኣ . . .

ኮለጅ ስነ-ፍልጠት ማይ ነፍሒ፡ 242 ተመሃሮ ብዲግሪ ኣመሪቑ

ኮለጅ ስነ-ፍልጠት ማይ ነፍሒ፡ ትማሊ 22 ሓምለ ኣብ ዘካየዶ መበል 16 ስነ-ስርዓት መመረቕታ፡ 58 ሚእታዊት ደቂ-ኣንስትዮ ዝርከባኦም 242 ተመሃሮ ብዲግሪ ኣመሪቑ።

ምሩቓት፡ 81 ብባዮሎጂ፡ 46 ብኬሚስትሪ፡ 34 ብሕሳብ፡ 34 ብስታቲስቲክስ፡ 23 ብፊዚክስ፡ 22 ብስነ-ምድሪ፡ ሓደ ብስነ-ፍልጠት ቤት-ንባብን ሓበሬታን፡ ሓደ ድማ ብምህንድስና ስነ-ባሕሪ'የ-ም ትምህርቶም ዛዚሞም።

ሚኒስተር መሬት፡ ማይን ኣከባቢን ኣቶ ተስፋይ ገብረስላሴ ኣብ ዘስመዖ ቃል፡ ቀንዲ ዕላማ መስርሕ ዘመናዊ ምምሃርን ምስትምሃርን፡ ኣተሓሳስባ ናይ ዜጋታት ብምምእዛን፡ ሃገራዊ ስሒት፡ ርግኣት፡ ፍትሒ፡ ናጽነትን ማዕርነትን ዜጋታት ዘኾልብት፣ ግብዝና ዝጸየን ባህልን ስነ-ምግባርን ምኹብኻብ፣ ስነ-ፍልጠትን ቴክኖሎጂን ብምውናን ድማ ንልምዓትን ሓባራዊ ራህዋን ብልጽግናን መንገዲ ምጥጣሕ ከምዝኾነ ብምጥቃስ፡ መንግስቲ ኤርትራ ዘመናዊ ትምህርቲ ንኻልእ ዘይሕደግ ሓላፍነቱ ቈጺሩ፡ ኣብ ቀዳምነታት ዝስራዕ ዓብዪ ሃገራዊ ዕማም ገይሩ ይሰርሓሉ ከምዘሎ ገሊጹ።

ዲን ኮሌጅ ስነ-ፍልጠት ፕሮፌሰር ገብራይ ኣስገዶም ብወገኑ፡ እቲ ኮለጅ ካብ 2008 ክሳብ'ዚ ዓመት'ዚ 3,647 ተመሃሮ ከምዝመረቐ፣ ካብዚኦም እቶም 84 ብማስተርስ፡ 2,785 ብዲግሪ፡ 778 ድማ ብዲፕሎማ ምዃኖም ብምጥቃስ፡ ኣብ ዝተፈላለየ ንጥፈታት ተዋፊሮም እጃሞም ኣብ ሃገራዊ ልምዓት የበርክቱ ምህላዎም ሓቢሩ።

ፕሮፌሰር ገብራይ ወሲኹ፡ ፖሊሲ መንግስቲ ኤርትራ ኣብ ትምህርቲ፡ ንቕሕ፡ ፈጣሪ ዕዩ፡ ርእሰ-ተኣማንነት ዘለዎን ኣፍራዩን ዜጋ ምኹስኳስ ምዃኑ፣ እዚ ሸቶ'ዚ ንኽሰምር ድማ፡ ደረጃኡ ዝሓለወ ስርዓተ-ትምህርቲ፡ ብቑዓት መምህራን፡ እኹልን ብቑዕን መሳለጥያ ትምህርቲ፡ ከምኡ`ውን ኣብ ውሽጥን ወጻኢን ምስ ዝጥዩ መሻርኽቲ ድልዱል ዝምድና ምፍጣርን ብዞባኡ ምምሕዳሩን ከምዝድሊ ኣስሚሩሉ።

ወኪል ተመረቕቲ ድማ፡ ናብ'ዚ ደረጃ ንዙብቅዕዎም ኩሎም "የሃና" ድሕሪ ምባል፡ ምምራቕ ሓላፍነት ምስካም ስለዝኾነ፡ ብዓጸፋ ስራሕ ክኽሕሱ ዘለዎም ድልውነት ኣረጋጊጹ።

ኣብ መወዳእታ፡ ኣብ ትምህርቶም ጸብለል ንዝበሉ ሸሞንተ ተመሃሮ፡ ወረቐት ምስክር ተዓዲሉ።

ኮሌጅ ስነ-ፍልጠት - ማይ ነፍሒ፡ 15 ካብ መምህራኑ ወጻእተኛታት 39 ድማ ደቂ ሃገር ክኾኑ ከለዉ፡ ኣብ'ዚ እዋን'ዚ 35 ካብ ኣባላቱ ብማህደረ-ትምህርቲ ኣብ ሩስያ፡ ቻይና፡ ሃንጋሪ፡ ኬንያ፡ ሰርብያን ጃፓንን ናይ ማስተርስን ዶክትረይትን ትምህርቶም ይከታተሉ ከምዘለዉ፡ ሰነዳቱ የገጽር።

ሃማመተኤ ጨንፈር ሰ/ቀ/ባሕሪ፡ ኣብ ተመሃሮ ኣተኩሩ ዘካየዶ ንጥፈታት ብእወታ ተገምጊሙ

ሃማመተኤ ጨንፈር ሰሜናዊ ቀይሕ ባሕሪ፡ ውዳበታቱ ኣብ ተመሃሮ ንምስፋሕ ዘተግበሮ መደባት ኣተባባዒ ውጽኢት ከምእተረኽበ፡ ብ19 ሓምለ ኣብ ከተማ ባጽዕ ኣብ ዘካየዶ መንፈቓዊ ገምጋም ተገሊጹ።

ሓለፍቲ ንኡሳን ዞባታት፡ ኣብ ቀዳማይ መንፈቕ ዝተተግበረ መደባት ብመንጽር ዝከበረ ውጥን ኣብ ዘቕረብዎ ጸብጻባት፡ ዝተራእዩ ብልጫታትን ድኽመታትን ገሊጾም።

ሓላፊ ፖለቲካን ውዳበን መንእሰይ ተኽለ ዘርኡ ኣብ ዘስመዖ ቃል፡ ኣብ መብዝሕትኡን ንኡስ ዞባታት ኣብ ተመሃሮ ኣተኩሩ ዝተዓመ ናይ ምውዳብ ስራሓት ኣተባባዒ ምንባሩ ብምጥቃስ፡ ኣብ ዝቐርብ ጸብጻብ ዕቱብነት ክህሉ ተላቢዩ።

ሓላፊ ፖለቲካዊ ጉዳያት ህግደፍ ዞባ ሰሜናዊ ቀይሕ ባሕሪ ኣቶ ኣሕመድ ጃዕፈር ብወገኑ፡ ሃማመተኤ ወለንታውነት ናይ ምትብባዕ መርገጹ ዓቂቡ ክኸይድ ኣገዳሲ ከምዝኾነ ብምግላጽ፡ ጨንፈር ሃማመተኤ ውዳበታቱ ኣብ ርሑቕ ከባቢታት ንኡስ ዞባታት ቅሮራን ኣዶብሓን ብምስፋሕ ንዝሰላሰሎ ዘሎ ንጥፈታት ሞጒሱ።

ኣብ መወዳእታ፡ ኣቦመንበር ሃማመተኤ ኣቶ ሳልሕ ኣሕመዲን፡ ሰሜናዊ ቀይሕ ባሕሪ ናይ ባህሪ መጻዓዝያ፡ መራኸቢታትን ካልእን ጸገማት ዘለዎ'ኳ እንተኾነ፡ ምስ'ዚ ኹሉ ጸገማት ዳርጋ ኩለን ንኡስ ዞባታት ውዳበታተን እናሰፍሓ ምምጽአን ብምምስጋን፡ ብዝለዓለ ክድፋኣሉ ጸዊዑ።

እዚ ከም'ዚ'ሉ እንከሎ፡ ንሓለፍቲ ሃማመተኤ ኣብ ንኡስ ዞባታት፡ ኣብ ምሕደራ ቤት-ጽሕፈትን ሓፈሻዊ ስትራተጂካዊ ውጥን ማሕበርን ዘተኮረ ስልጠና ከምእተዋህበ፡ ወኪል ኤሪና ሓቢሩ።

መደበር ፈልሲ ተራእምኒ ልዕሊ 200 ሽሕ ፈልሲ ብናጻ ዓዲላ

ኣብ ንኡስ ዞባ ድባርዋ እትርከብ መደበር ፈልሲ ተራእምኒ፡ ሎሚ ዓመት 216 ሽሕ ፈልሲታት ኣዳልያ፡ ንገረብቲ ብናጻ ብምዕዳል - ኣብ መደባት ምግራብ ዕዙዝ ኣበርክቶ ትገብር ኣላ።

እቲ ፈልሲታት፡ ልዕሊ 50 ሚእታዊት ቀላሚጦስ ክኸውን እንከሎ፡ ዝተረፈ ድማ ጎሞሮ፡ ታህሰስ፡ ሸዊት-ሓጋይ፡ ኒም፡ ግራዋ፡ ትራኮማታን ዒቃን ዝርከቦ 15 ዓይነታት የጠቓልል።

ኣካያዲ ስራሕ ናይ'ታ መደበር ፈልሲ ኣቶ ግርማይ ኣርኣያ፡ ኣብ'ቲ ከባቢ ብውልቀ-ሰባት ወይ ብውልቀ-ትካላት ቡብዓመቱ ክትከሉ ዝጸንሑ ፈልሲታት ኣግራብ፡ ብዝገበረሎም ዘሎ ክንክንን ሓለዋን ኣብ ጽቡቕ ደረጃ ከምዝበጽሑ ብምርግጋጽ፡ እቲ ስራሕ ብዝበለጸ ክተባባዕ ኣዘኻኺሩ።

ዛጊት ልዕሊ 20 ሽሕ ፈልሲታት ከምእተዓደለ ጠቒሱ ድማ፡ ናብ'ታ መደበር ፈልሲ ዘእቱ ዘይጥጡሕ ዝከበረ ጽርግያ ብምጽጋን፡ ኣብ ኣሳልጦ ስራሕ ሓጋዚ ኩይኑ ከምዘሎ ሓቢሩ።

ኵርናዕ ተመሃሮ

ሱራፌል ተስፋብሩኽ

ሌላ ምስ መሃዝቲን ስነ -ፍልጠተኛታትን ብሓጺሩ

ማርያ ስክቶዶውስካ - ማርያ ኲሪ

(1867-1934)

ማርያ ስክቶዶውስካ ኣብ ፖላድ ተወልደት። ማርያ ካብቶም ሓሙሽተ ውሉድ ዝነበሩዋ ስድራ ሓምሻይ መትሎ ነበረት። ሕሳስልደት ድማ'ያ። ኣቦኣ ስነ-ቍጽሪን ፊዚክስን እናመሃረ እንከሎ፡ ምስኡ ኸኣ ዳይረክተር ነበረ። ንቤት ምርምራት ናይ ፖላዳውያን ቤት ትምህርትታት፡ ሩሲያውያን ክዓጽውዎ ስለ ዝደለዩ ንዘበዝሓ መሳርሒታት ናብ ገዛኡ ኣግዓዞ። ብኸመይ ከም ዝሰርሕ ከኣ ንደቁ ይምህሮም ነበረ። ኣብ ትሕቲ ሩሲያ ዝነበረት ፖላንድ ነጻነታ ንምምጻእ ኣብ ዝነበረ ምልዕዓላት ነቲ ብስድራቤታ ክትረኽቦ ዝነበራ ብልጫን ዕድላትን ክትከስሮ ተገዲዳ። ኣቦኣ በቲ ምልዕዓላት ብሩሲያውያን ካብ ስራሕ ተባረሩ።

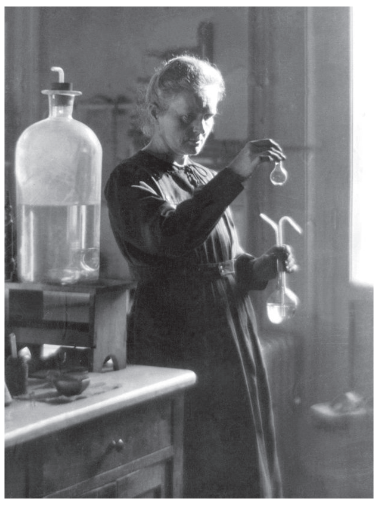

ኣደኣ ኸኣ ብሕማም፡ ማርያ ጓል 11 ዓመት እንከላ ዓረፈት። ሓብታ'ውን ደድሕሪ ኣደኣ ብምስዓባ ኣብቲ ገዛ ኣንጸላልዩ ዝነበረ ደበና ሓዘን መሊሱ ከም ዝጸልምታ ገበረ። ኣብዚ ዕድመኣ ኣብ ሓደ ናይ ቦርዲን ቤት ትምህርቲ ክትመሃር ጀመረት። ጸኒሓ ናብ ናይ ደቂ-ኣንስትዮ ጂምናዝዩም ተጸምብራ ብናይ ወርቂ መዳልያ ሸልማት ተዓወተትሉ።

ማርያ ብዝነበራ ጸቕጢ ኣብ ገጠራት ናብ ዝርከቡ ቤተ ሰባ ብምኻድ ክትቀመጥ ጀሚራ። ኣብኡ እናመሃረት ናብ ናይ ትምህርቲ ሸውሃታ ተመልሰት። ኣብ ሓደ ዓመት ማርያን ብሮኒስላዋ ሓብታን ሓደ ስምምዕ ገበራ። ንኽልተ ዓመት ሓደኣን ክመሃራ፡ ሓደኣን ከኣ እናሰርሐት ክትናቢ፣ ኣብታ ካልኣይቲ ክልተ ዓመት ከኣ እታ ኣብ ስራሕ ዝነበረት ክትመሃር፡ እታ ኣብ ትምህርቲ ዝጸንሐት ከኣ ክትሰርሕ ተሰማምዓ። ማሪያ በዚ ምስ ሓብታ ዝመሃዘኦ ጥበብ እናሰርሓ እናተማሃራ እናቐጸላ ሓብታ ተመርዓወት'ሞ ምስኣ ናብ ፓሪስ ወሰደታ። ማርያ እናመሃረት፡ ንባዕላ እናተማህረት፡ ንቍጽሪ፡ ፊዚክስ፡ ሕክምናን ካልኦት በብእዋኑ ዘጽናዓቶም እተፈላለዩ ዓውድታት ኣጽነዐት። መወዳእታኡ ናብ ዋርሳው ብምምላስ ምስ ኣቦኣ ክትቀመጥ ጀመረት። ናብ ፓሪስ ተመሊሳ'ውን እንደገና ስነ-ፍልጠታዊ ምርምራ ጀመረት። ንማግኔታዊ ባህሪ ብረታውያን ናይ መጀመርታ ምርምራ ነበረ። ኣብዚ እዋን እዚኣ ኸኣ ምስ ብዓልቤታ ፒረ ኲሪ ተላለየት። ክልተኦም ኣብ ተፈጥሮኣዊ ስነ-ፍልጠት ናይ ሓባር ተገዳስነት ስለ ዝነበሮም ከኣ ብሓንሳብ ክቕጽሉ ሓገዞም።

ኣብ እዋን ቀዳማይ ኲናት ዓለም፡ ማርያ፡ ኣብ ኲናት ዝቘሰሉ ወተሃደራት ኣብ ቀረባኦም ብዝቐልጠፉ ክሕከሙ ዝበለጸ ምኽኑ ተገንዘበት። ንሕክምና ራድዮሎጂ ዝኸውን ናይ ቀረባ ማእከላት ክህሉ ኣሎዎ ኢላ ሓሰበት። ብቐልጡፍ ንራድዮሎጂ፡ ኣናቶሚን ኣውቶሞቲቭ መካኒክስን ድሕሪ ምጽናዕ፡ ኣብ መኪና ዝጸዓን መሳርሒታት ኤክስረይን መካይንን ተንቀሳቓቕስቲ ጀነሬተርን ኣማዕበለት። በዚ ኸኣ ናብ ድፋዓት ብቐሊሉ ክቐርባ ዝኽእላ ተንቀሳቐስቲ ናይ መብጣሕትን ጨረርታን ኣሃዱታት ሕክምና ከም ዝህሉ ገበረት። ብ1915 ሓደ ሕብሪ ዘይብሉ ናይ ራድየም ድቃል ዝመልስ ጋዝ፡ ጸኒሑ ራዶን ምኳኑ ዝተፈልጠ ባእታ፡ ብምጥቃም እተዳለወ ስሪንጋ ንዝተለኽፈ ክፋል ኣካሊት (ቲሹ) ከም ዝሕክም ገይራ ኣማዕበለትን ኣፍረየትን። እዚ ኣብ ፈረንሳ ናይ ፈለማ ናይ ራድዮሎጂ ሕክምና ነበረ።

ማርያ ኲሪ እታ ቀዳመይቲ ሸልማት ኖበል እተሸለመት ጓል-ኣንስተይቲ፣ እታ ቀዳመይቲ ክልተ ግዜ - ብኽልቲኡ ጾታ - ንሸልማት ኖበል እተዓወተትሉ፣ እታ እንኮ ብኽልተ ዓውዲታት ነዚ ሸልማት ዝበቕዐት ሰብ ተባሂላ ክሳዕ ሎሚ ብኽብሪ እትጽዋዕ ስነ-ፍጠተኛ እያ። ብ1903 ንሳ ምስ ብዓልቤታን ሄንሪ ባኲረልን ብምኳን ኣብ ሬድዮ-ኣክቲቪቲ ብዝዓየይዎ ስራሕ ብፊዚክስ ክትሸለም እንከላ፡ ብ1911 ኸኣ ኣብ ራድየምን ፖሎኒየምን ብዝገበረቶ ኣበርክቶ ብኬምስትሪ ተሰሊማ።

ፒረ ኲሪ፡ ፈላጥ ፊዚክስ፡

ስራሕ፥ ኬምስትሪ፡ ስነ-ፍልጠተኛን መምህርን

ዕ/ልደት፥ 15 ግንቦት 1859

ንፒረ ኲሪ ክልተ ዝበለጹ መሳርሕቱ፤ መመራምርቱ ሰበይቱ ማራያ ኲሪን ሓው ጃኩይስን እዮም። ፒረ ንክሪስታሎግራፊን ፒዞኤለክትሪክ ኢፈክትን ረኸበ። ብተወሳኺ ማግኔታዊ ጠባይ ናይ ሓደ ሳብስታንስ ምስ ምልውዋጥ መጠን ረስኒ ከም ዝቀያየር ድማ ፈለጠ። እዚ ደረጃ ናይ ኲሪ ነጥቢ ተባሂሉ ይፍለጥ። ብዘይካኡ'ውን ምስ ብዓልቲቤቱ ብምኳን ንሬድኣክቲቪቲ እተፈላለየ ኣገደስቲ ምርምራት ኣካይዱ'ዩ።

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ

ኣስፍሃ ተኽለማርያም

ምክትል ኣሰናዳኢ

ብርሃነ ምሕረትኣብ

ቍ.ስ 116266 / 201820(2220)

ቦርድ ምስንዳእ

ዮሴፍ ሃይለማርያም
ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል
ተስፋኣለም የማነ
ተስፋልደት መብራህቱ

ቍ.ስ 201820 (2214)
ፋክስ. 127749 - ቍ.ሳ.ጶ. 247

ለይ-ኣውት

ትንሱእ ፍስሃየ
ሳምራዊት ሃብተ
ቤተልሄም ታደሰ
ፍርቱና ኤፍሬም

ቅሳነት ተወልደ

ምዝርጋሕ ጋዜጣ

ቍ.ስ.200454-07121322

ምልክታ

ቍ.ስ 125013 - ቍ.ሳ.ጶ. 1284

ጨረርታ ሬድዮኣክቲብ

ሬድዮኣክቲቪቲ ብ1895 ብፈረንሳዊ ስነ-ፍልጠተኛ ሄንሪ ባክኲረል እዩ ዝተረኽበ። ሬድዮኣኪቲቭ ዝበሃሉ ባእታታት ሓያል ጨረርታ ዝጸርጉ እዮም። ንህይወታውያን ክቐትሉ ይኽእሉ፣ ግን ከኣ ዓቢ ጥቕሚ ኣለዎም። ኣልፋ፡ ቤታን ጋማን ተባሂሎም ድማ ኣብ ሰለስተ ይኽፈሉ። መጀመርታ ምስ ተረኽቡ እንታይ ምኳኖም ዝፈልጥ ኣይነበረን። ኣብኡ እንከለዉ ኣልፋ፡ ቤታ፡ ጋማ ኢሎም ሰምየሞም። እዞም ጨረርታ ካብ ሬድዮኣክቲቭ ነገር ጸሪጎም ብሓያል ፍጥነት ይጓዓዙ። ኣልፋን ቤታን ኤለክትሪክያዊ ቻርጅ ዘለዎም እዮም። ኣብ ወሃዮ ዝኾነ ህይወታዊ እንተ በጺሖም ክቐትልዎ ወይ ከዕንውዎ ይኽእሉ። ልዑል ዓቐን ናይዚ ጨረርታ'ዚ ልክዕ ከም ጓህሪ ኮይኑ ብዙሓት ወሃዮታት ክቐትል ይኽእል።

ጸርጊ ኣልፋ ብቐሊሉ ክንከላኸሎ ይከኣል እዩ። ከም ሓንቲ ፊልዮ ወረቐት ዝምርቃቑ መከላኸሊ እዩ ዝኣኽሎ። ቤታን ጋማን ግን ብዘይ ጸገም ሰንጢቖም ኣካልና ክኣትዉ ይኽእሉ እዮም። ኣብ ህዋሳትና ዝርከቡ ወሃዮታት ድማ የዕንዉ። ውሑድ ዓቐን ጨረርታ ሽሕ'ኳ ውሑዳት ወሃዮታት ይቐትል እንተ ኾነ ጉዳኢ ኣይኮነን። ሓደገኛነቱ ኣብ ከሚካላዊ ትሕዝቶ ወሃዮታት ለውጢ ክገብር ዝኽእል ብርተዐ እንተሃልይዎ እዩ። እዞም ከሚካላት ንሓደ ወሃዮ ከመይ ይሰርሕ ዝቈጻጸሩ ኮምፕለክስ መለኩላት DNAን RNAን እዮም። ከም ውጽኢቱ እቶም ወሃዮታት ካብ ቍጽጽር ወጻኢ ይኾኑ። ርእሶም ዝኽእሉ ካልኦት ወሃዮታት ኮይኖም ይዓብዩን ይምቀሉን። እኩብ ናይ ካንሰር (መንሸሮ) ወሃዮታት ይፈጥር። ኣብ ወሃዮታት ዘርኢ ስርዓተ-መፍረ እንተ በጺሖም ሕማቕ ኣቃውማ ዘለዎም፡ መሓውር ዘይብሎም ወይ ናይ ኣእምሮ ጸገም ዘለዎም ዕሸላት ክውለዱ ይኽእሉ።

ብዘይካ ኣብ ልዕሊ መሬት ኣብ ብዙሕ ኣኻውሕ ዘለዎ ቦታ'ውን ይርከብ እዩ። ራዶን ዝብሃል ሬድዮኣክቲቭ ጋዝ ከም ውጽኢት ከሚካላዊ ውህደቶም የመንጭዉ። እዚ ጋዝ ናብ ህንጻታት ሰሊኹ ሰባት ክስተንፍሱ ከለዉ ክስሕብዎ ይኽእሉ። እዚ ጽልዋ ትሕተ-ባይታ ጨረርታ ይብሃል። ካብ ማእከላይ ገምጋም ንላዕሊ እዞም ሪድዮኣክቲቭ ጥረ-ነገራት ኣብ 'ግራናይት' ኣኻውሕ ይርከቡ። ኣብ ከምዚ ዓይነት ኣኻውሕ ዘለዎ ቦታ ዝነብሩ ንገዛውቶም ራዶን ከይህልዎ ቀጻሊ መርመራ ክካይድሉ ኣለዎም። ተመራመርቲ ስነ-ህይወት ትሕተ-ባይታዊ ጨረርታት ንጅን ወሃዮታት ስርዓተ-መፍረ ለውጢ ወይ ምቅይያራት ከም ዝገብረሉ ይኣምኑ። እዚ ለውጢ'ዚ ጠንቂ ምፍልላይ ህይወታውያንን ንኻልእ ፍልቀት ባይታ ዝኸፍትን ምኳኑ ይገልጹ።

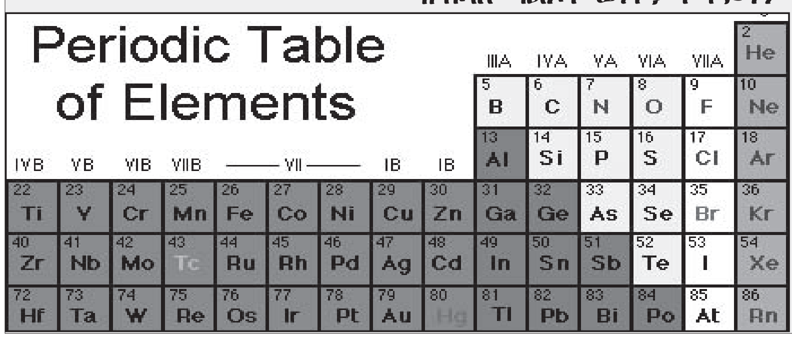

ጥቕሲ እዚ ሰሙን

"ክትዕ ክጠፍእ እንከሎ፡ መሳርሒ ሰነፋት ጸለመ እዩ ዝኸውን።"

- Socrates

ንትምህርቲ፡ ምህዞ፡ ርኽበትን ሓፈሻዊ ህይወትን ዝገልጽ ጥቕሲ

‘ኣምበሰተ-ገለባ’ ቀደም ወሰን ሎሚ ማእከል!

ሸዊት ገብረብርሃን
ኣ/ዜ/ዞ/ደቡብ

ኣብ ዞባ ደቡብ፡ ኣብ ከባቢ ደቡባዊ ክፋል ንኡስ ዞባ ሰንዓፈ ተደኲኖን ካብ ዝርከብ ዓድታት እየን - ዓድታት ኣንበስተ-ገለባ፡ ብሰለስተ መኣዝን - ብደቡብ፡ ብምብራቕን ምዕራብን ምስ ኢትዮጵያ ይዳወባ፡፡ከም ኩሉ ኣብ ከባቢ ዶብ ዝነብር ህዝቢ ኤርትራ፣ ኤርትራን ኤርትራውያንን ንምንብርካኽን ንምጥፋእን ኣብ ዝተኻየዱ ጠበናም ዝዒይኑየም ሸርሒታት፡ ኣደራዕን ሕሰምን ስርዓታት ኢትዮጵያ፡ በብእዋኑ ካብ ዝበጽሐን ዓድታት ሃገርና ድማ እየን፡፡ ይኹን እምበር፡ ህዝቢ ኣምበስተ-ገለባ ኣብ ጉድኒ ምዑታት ደቂ ኣባላት ሓይልታት ምክልኻል ብምዃኑ፡ ንኹሉ ዝመጽአ ተጻብኦታት ክጸም'ቲ ደረጃኡ እናማከተ መሬቱ ኣሕሊፉ ከይሃበ - ብጽንዓት ክከላኸል ዝጸንሐን ዘሎን ህዝቢ እዩ፡፡

ከም መርኣያ ተጻዋርነቱን መኸተኡን እምበኣር - ነቲ ኣብ ዝሓለፈ ርብዒ ዘመን ፍጹም ጠጠው ዘይበለ ተጻብኦታት ዕሉብ ጃንዳ ወያነ ኣኸይምቱን እናኣፍሸለ

ክንዓዝዞ ድሕሪ ምጽናሕ፣ ኣብ 2018 ድሕሪ ምኽታም ውዕል ሰላም ኤርትራን ኢትዮጵያን፡ ንዝጸንሐ ልምዓታዊ ሕጽረት በብመድረኹ ኣብ ምፍታሕ ይርከብ፡፡ ከም ኣካል ናይ'ቲ ዝቐጽል ዘሎ ስራሓት ከኣ፡ ብ18 ሓምለ 2023 ንህዝቢ ምምሕዳር ከባቢ ኣምበስተ-ገለባን ኣብ ከባቢኡ ዘለዋ ዓድታትን ማሰተርሃያት ዝፈጠረ ሓደ ዓቢ ዕድል ከውን ኩይኑ፡፡

እታ ዕለት፡ ኣብ'ቲ ከባቢ ብሓፈሻኡ - ፍሉይ ፍሰሃ ዘደንገለት ኩይና እያ ተቐልቂላ፡፡ ምምራቕ ናይ'ቲ ብልዕሊ 6 ሚልዮን ናቕፋ ዝተሃንጸ 9 ኪ/ሜ ዝነውሓቱ ማስመር/ ጽርግያ ሰርሓ - ኣምበስተ-ገለባን፡ ምጅማር ማስመር መጓዓዝያ ሓራትን ዘበረት ኣጋጣሚ ብምንባሩ፡፡ እቲ ናይ ሓመድ ጽርግያ፡ 9 ሜትሮ ጉድኒ ዘለዎ ምሩጽ ሓመድ ዝተገጸፈሉ ኮይኑ፡ ንውሕጅ ዝከላኸል ካናሊታትን ተገዲፉ ቢንቶታትን ዘጠቓለለ እዩ፡፡

ብዘይካዚ፡ ንበርቲ ኣንበስተ-ገለባን ኣብ ከባቢኣ ዝርከብ ዓድታትን ዘልግል ዕዳጋ ከምእተኸፍተ እውን ተፈሊጡ፡፡

ኣቦ'ቲ ብእሹላት ዝቖጸሩ ነበርትን ተወለድትን ናይተን ዓድታት ዝተረኽቡሉ ናይ ምምራቕ ስነስርዓት፡ ኣዛዚ ማእከላይ ግንባር ብጀነራል ተኽለ ክፍላይ፡ ጸሓፊት ህግደፍ ዞባ ደቡብ ወ/ሮ ኣመተ ንገሰ፡ ዋና ዳይረክተር ክፍሊ ምምሕዳርን ፋይናንስን ምምሕዳር ዞባ ኣቶ ተኪኤ ተወልደ - ነቲ ጽርግያን ኣገልግሎት መጓዓዝያን መረቑም ከፊቶምዎ፡፡

ኣጉዳሰት ህላወ ማስመር መጓዓዝያ ዝኸውን ሰብ ዝርድኦ እኳ እንተኾነ፡ ብዚያዳ ከኣ - እቲ ብሰንኪ ዘይምህላው ከጸግምን ክሸገርን ዝጸንሐ እዩ ዝርድኦ፡፡ ህዝቢ ኣምበስተ-ገለባ፡ ንልዕሊ ሰለስተ ሰዓታት ዓቐብን ቁልቁልን ወሪዱን ደዪቡን ህይወቱ ይመርሕ ከምዝነበረ፣ ኣዴታት ኣብ ግዜ ሕርሲ ተጸይረን ኣብ ዝኸዳሉ - ብሰንኪ ሓርጎጽጎጽ ምስ ዕሸለን ክሳብ ሞት የጋጥመን ምንባሩ፣ ወሉዲ ስወኣት ደበስ ደቂም ንምምጻእ ኣብ ዝኸዓዝሉ ናይ ምጽዓፍ ሓደጋ የጋጥሞም ምንባሩን ካልእን. . . ከቢድ እዋን ከምዝሕለፉ እዮም ገሊጾም፡፡

መንግስቲ ኤርትራ፡ ምዕሩይ ዝርጋሐ ማሕበራዊ ኣገልግሎታት ኣብ ኩለን ከባቢታት ሃገርና ከምዝህሉ ንምግባር - ብመንገዲ መኸተ ልምዓት ይፃጠፍ ከምዝሎ ዝፍለጥ ኮይኑ፡ ህዝቢ ምምሕዳር ከባቢ ኣምበስተ-ገለባ እውን ተቛዳሲ ናይ'ዚ መደብ ንምንባሩ፡ ኣብ ማእከል ዓዱ ቤት-ትምህርትን መደበር ጥዕናን ተሃኒጸሉ፣ ማስመር ጽሩይ ዝሰተ ማይ ተዘርጊሑሉ - ደቁ ከምሃርን መጁታዊ ሕክምናዊ ኣገልግሎት ረኺቡ ካብ ሕማማት ክፍወስን ጽሩይ ማይ ክሰትን በቒዑ ኣሎ፡፡

ሰኣን ማስመር ጽርግያን ኣገልግሎት መጓዓዝያን ዘጋጥሞም ዝበረ ጸገማት ንምፍታሕ፡ ኣብቲ ከባቢ ዝርከቡ ኣባላት ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ምስ ነበርቲ እቲ ከባቢ ኣደን ሻንትን ብምዃን - ካብ 9 ሰነ ኣትሒዞም ነቲ መደብ ከም ዝተተሓሓዝዎ ዝገለጹ ነቲ ስራሕ ዝመርሑ ዝበሩ ኣዘዝቲ፡ ክሳብ 17 ሓምለ ኣብቲ ስራሕ ብምጥፈት ከምዝጸንሑ ብምሕባር፡ ህዝቢ'ቲ ከባቢ ካብ ጉድኖም ከይተፈለየ ንዘለለሎም ጉልበታውን ሞራላውን ደገፍ ከምኡ'ውን ንምትብባዖም ዝዕበሮ ዝበረ

ናይ እኽሉማይ እንግዶት ሞጉሶም፡፡

“መንግስቲ ኤርትራ፡ ህዝቢ እዩ - ናይ ህዝቢ መንግስቲ እዩ” ዝበለ ኣመሓዳሪ ምምሕዳር ከባቢ ኣምበስተ-ገለባ ኣቶ ነጋሲ መሓሪ - ኣብቲ ኣጋጣሚ ኣብ ዘስምዖ ቃሉ፡ “ሰራዊትና፡ ኘ ናይ ትማሊ ቁስሊ ከይሓወየ፡ ሓመድ እግሩ ከይሃገፈ፡ ሽግራት ህዝቡ ንምቕላል ዝ.ኢ. እንጽርእዮ ዘለና ኣደናቒ ውሕልነት ዝሓለፎ ጽርግያን መጓዓዝያን ብምውዳድ - ጸገም ህዝቢ ፈቲሒሉ፡፡ ብሰንኪ ሽግር መጓዓዝያን ራሕቂ ዕዳጋን ካልእን ናብ

መንግስቲ ኢትዮጵያ - ነቲ ምስኡ ዝጸቐለን ክሳብ መወዳእታ ተሓንጊጥዎ ዝነግዓዝ ዘሎን ሕልሚ “ዓብይ ትግራይ” ክውን ንምግባር፡ ቅድሚ'ቲ እወጅ ኲናቱ ‘ምጥራር ዶብ’ ብዝብል ዘካይዶ ዝበረ - ከም ኣብ ወሰናስን ዶብ ንዝርከብ ህዝቢ ኤርትራ ምስጓጉ፡ ምግፋዕ፡ ምዝንባል፡ ንብረቱን ጥሪቱን ምዝማት ዝኣመሰለ ዘይእወጅ ኲናት ዘኪዱ፡፡

ኣብ መንጎ'ቲ ኣብ ዶብ ዝነብር ህዝቢ ክልቲኤን ሃገራት ግርጭት ንምፍጣር ሓዊ

ከተማታት ተሰዲዱ ዝበረ ህዝብና ከኣ ናብ ዓዱ ይምለስ ኣሎ” ኢሉ፡፡

ዝ.ኢ. ማሰርሃያት እዚ ክርእዩን ተቛደስቲ ጸጋታት ናጽነት ክኾኑን ብኣውራኡ “ኣምበስተ-ገለባ ቀደም ወሰን ሎሚ ማእከል” ክትከውን ዝበቕዕዎም ኣካላት መንግስቲ ብሓፈሻ - ንሓይልታት ምክልኻል ድማ ብፍላይ፡ ብስም ህዝቢ'ቲ ምምሕዳር ከባቢ ምስጋናኡ ኣመሓላለፉ ኣቶ ነጋሲ፡፡

ነቲ ስራሕ ኣብ ምእላይ ካብ ዝጸንሑ ኮሚቲ ዓዲ ሓደ - ኣቶ ገብረመድህን ጠዓመ፡ ብጉጅለ ወያነ ዝምራሕ ዝበረ

ምስዋር፣ ከም ሓደ ዓቢ መደብ ወሲዱ ንዝዊሕ እዋን ክሰርሓሉ እንከሎ፣ ብወገን መንግስቲ ኤርትራ - ጉዳይ ዘይኣንፈቱ ንከይሕዝ ብምባል ብዓቃልን ልዙብን ኣገባብ እዩ ተታሒዙ፡፡ እንተኾነ ግዱ እቲ ንሱ ዝሓሰቦ ዝጉዕበሮን እምበር ዝመጽኦ መዛዘ ዘይፈልጥ ጭፍራ ወያኑ፣ ሰራዊት ምክልኻልና ኣፍራዛን ባዴላን ኣብ ኢዱ ዓትዒቱ ኣብ መደብ ህንጸት ሃገር እንከሎ፡ ኣብ 1998 ኲናት ወሊዑ ክሳብ 2000 ዓ/ም ሰለስተ ፍሽላት ወራራት ኣካይዱ፡፡ ሕቖኡ ምስ ተሮኾመሸ ግዳ - ኣብ 12 ታሕሳስ

2000 ኣጠቓሊሉ ውዕል ሰላም ክፍርም ተቐሰበ፡፡

እንተኾነ፡ ብምትብባዕ ናይ'ቶም ነቲ ስምምዕ ኣወሓሰቲ ዝተባህሉ ኩሉ ግዜ ካብ ጉድኑ ዘይፍለዩ ዘራያቱ ተዓሺዩ - ንልዕሊ 20 ዓመታት ካብ መሬትና ምውጻእ ሓንጊዱ ብምጽናሕ፡ ኣብ ዶብ ዝነብሩ ከም ኣምበስተ-ገለባ ዝኣመሰሉ ዓድታት ሃገርና በቲ ዝሓጸረን ዝጠጥሐን መሬቶም ከይመሓለሱ፡ ንጸድፍን ሞትን ተፈሪዶም ምጽንሖም ብምዝካር ኣቶ ነጋሲ - ዝ.ኢ. ብርሃንዚ ኘክርእዩ ዘበቕዕዎም ኣባላት ሓይልታት ምክልኻል ደጊሙ ኣማስጊኑ፡፡

ኣመሓዳሪ ንኡስ ዞባ ሰንዓፈ ኣቶ እድሪስ ዓሊሸር እውን ኣብ'ቲ ኣጋጣሚ ቃል ኣሰሚዑ ነይሩ፡፡ “ማስመር ሰርሓ - ኣምበስተ-ገለባ ንኽትርእዮ ደኣ ሓጺር ይመስል እምበር፡ ኣገዳስነቱን ትርጉሙን ግን ልዕሊ ንውሓቱን ርሕቀቱን እዩ” ዝበለ ኣቶ እድሪስ፡ ረቡሓኡ - ንኣምበስተ-ገለባ ጥራይ ዘይኮነ ንብምሉኡ ኣብ ምብራቓዊ ኣጻድፍ ዘሎ ከባቢታት ዘገልግል ምዃኑ ሓቢሩ፡ ጸቡቕ ናይ ምጅማር እዋን ክኸውን ተመኒዩ፡፡

ከባቢያ መጓዓዝያ ሓራት እውን ልክዕ ከም ካልኦት ትካላት ኣገልግሎት ነቲ ኣብ ላዕሊ ዝተገልጸ ዕላማታት ንምርግጋጽ ዘገልግል ትካል ብምዃኑ፡ ብርትዓዊ ዋጋ ኣገልግሎት ምጅማሩ ከምዝሓጎሶ ድማ ገሊጹ፡፡

ኣብ መወዳእታ ኣቶ እድሪስ ዓሊሸር፡ ዝ.ኢ. ዕወት መደብ ዝመደበን ዘማሓረን ኣዛዚ እዚ ግንባር ማእከል ብምምስጋን፡ ኣባላት

ሓይልታት ምክልኻል ኣብ ንኡስ ዞባ ሰንዓፈ ዘሰሰልዎ ዘለዉ ንጥፈታት ምዕቃብ ማይን ሓመድን፡ ምግራብ፡ ስራሓት ጽርግያ፡ ምህናጽ ትካላት ጥዕናን ሜዳ ስፖርትን ካልእን ስለ'ቲ ሓልዮቶምን ተወፋይነቶምን ብስም ህዝቢ'ቲ ንኡስ ዞባ ኣማስጊኑ፡፡

ኣብቲ ሓለፍቲ ክፍልታት ምምሕዳር ዞባ ደቡብ፡ ኣዘዝቲ ሰራዊት፡ ተቐማጦ ኣምበስተ-ገለባን ዕድመ ዝተገበረሎም ካልኦትን ዝተረኽቡሉ ጽምብል፡ ፍሉይ ኣብርኽቶ ዝገበሩ ኩሎም ዘዘተዳለወሎም ህያባት ተቐቢሎም፡፡

ቤት ትምህርቲ "ብርክሰና" ኣጀርበብ ኣብ ርብዒ ዘመና

ከተማ ከረን ንድሕሪት ገዲፍና፡ ምስ ብጾተይ ኝሽክ ሶሜናዊ ምብራቕ ኣሰታት 20 ኪሎ ሜትር ርሒቑ ናብ ዝርከብ ንኡስ ዞባ ሓመልማሎ፡ ምምሕዳር ከባቢ ኣጀርበብ ተበገስና።

ኣጀርበብ ብየበይቲ ጎቦታትን ኣኽራናትን ዝተኸበት ኩይና፡ ብየማነ ጸጋማውን ብየበይቲ ሩባታትን ሰንጭሮታትን ተሓቝፋ ትርከብ። ወይኑደጋዊ ከኸታት ኣየር ድማ ትውንን። ጉዕዞና ቀጺልና 'ሳንቃ' እትበሃል ዓዲ ሓሊፍና'ሞ፡ "ኣሹካ" ዝበሃል፡ ኣጀርበብ ዝተደኮትሉ በሪኽ ቦታ በጺሕና። ኣብኡ ኳንካ ብዙሓት ጀጋኑ ዝወደቑሉም ጎቦታት ማለት፡ ጎ ጀጊሩ፣ ተከሉ፣ እንጀሓይ፣ እንስ፣ ምርድ-ሓዋይ፣ ቲሩን ካልኦትን ይረኣዩ። ዕላማ ጉዕዞና፡ ኣብ ጽምብል መበል 25 ዓመት ምኽፋት መባእታ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ብርክሰና፡ ኣብ ምምሕዳር ከባቢ ኣጀርበብ ንምስታፍ እዩ ዝነበረ።

ትምህርቲ ምህላወን ዕቤትን ዘውሕስን ሕቶታት ማሕበራዊ ኣገልግሎት ዝምልሰን እዩ። ፖሊሲ ቋንቋታት መንግስቲ ኤርትራ፣ ንድሌታት ብዙሕነት ዝምልሰን ማሕበራዊ ጥርናፌ ዘረጋግጽን ኩይኑ ተነዲፉ ይርከብ። "ኩሎም ቋንቋታት ኤርትራ፣ ብዘለ. ተዛረብቶምን ደረጃ ምህላዎምን ብዘየገድስ፡ ማዕረ እዮም" ድማ ይብል። በዚ ድማ፡ ቋንቋታት ኤርትራ ብማዕረ ኽዓቢ ብ ተመሃሮ፡ ኣብ መባእታ ደረጃ ብቛንቋ ኣደ ክመሃሩን ክሳብ ዓሰርተኽልተ ክፍሊ፡ ከም ዓይነት ትምህርቲ ክመሃርዎ ብፖሊሲ ደረጃ ተዋሂሩ ኣሎ። እዚ፡ ንማሕበራዊ ጥርናፌን ምህላወን ዜጋታት ይደርኽ፡ ብየበኣውን ሃገራዊ ውሕስነትን ሓድነትን የረጋግጽ። እዚ ሃገራዊ መርሓ እዚ ኣብ ሓደ ለይቲ ኣይመጸን።

ቋንቋ ኣደ ከም ቀዳማይ ቋንቋ ወይ ሰር ቋንቋ ተባሂሉ ይጽዋዕ። እዚ ቋንቋ እዚ፡ ህጻን ካብ ዝተወለደላ ወዲት እዋን ኣትሒዙ ካብ ስድራኡ፣ ከባቢኡን ሕብረተሰቡን ይመሃሮ። እቲ ህጻን ብዘለዎ ብቐሊሉን ክዛረቦ ዝኽእል ቋንቋ ብምዃኑ ድማ፡ ንመግለጺ መንነት ናይ ማሕበረ-ቋንቋዊ ኩይኑ የገልግል።

ቋንቋታት ኤርትራ ከም ባህላውን ማሕበራውን ወርሻታት ሕብረተሰብ ኤርትራ እዮም ዝረኣዩ። ብመሰረት ዝተዳለወ ሃገራዊ ዋዕላ ማሰረታዊ መትከልን ፖሊሲን መንግስቲ፡ ድማ፡ ኩሎን ብሄራት ኤርትራ፣ ኣብ መባእታ ደረጃ ትምህርቲ ብቛንቋ ኣደ ክምሃራ ጀሚረን። ትምህርቲ ብቛንቋ ብሌንውን ንመጀመርታ እዋን ኣብ 1997/98 ኣብ መባእታ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ብርክሰና ፈሊሙ።

ትምህርቲ ኣብ ኣጀርበብ ኣብ 1959 ዓመተ-ምሕረት እዩ ክሳብ ካልኣይ ክፍሊ ተኸፊቱ። ቤት ትምህርቲ ንኽኸፈት ብዙሓት ዜጋታት ኣበርክቶ ነይርዎም እዩ። ተቐማጦ ኣጀርበብ ንዘዘበስ ኣበርክቶ ንምድራዕ ብጉልበቶምን ንዋቶምን መማሃሪ ዝኸውን ዳስ ሰሪሖም። 120 ተመሃሮ ድማ ተመዝጊቦም። ኣብቲ እዋንቲ ናይ መጀመርታ መማህር፡ መም. ዘርኡማርያም ወልዕ ነይሮም። እዞም መማህር እዚኦም፡ ካብ ኣጀርበብ ሓሊፎም ካብ በኸዳራ፣ ፈርሓን፣ ከብዝ፣ ሓንሕልን ሳንቃን ዝመጹኡ ተመሃሮውን ምሂሮም። እንተኾነ ናብ ሳልሳይ ክፍሊ ዝሓለፉ ተመሃሮ ኣጀርበብ ትምህርቶም ክቕጽሉ ኣይክኣሉን። በዚ ምኽንያት፡ ኣብ 1961/62 ንመሳእ ከባቢታት 'ሸሸና' ዘገልግል ናይ ሳልሳይ ክፍሊ ቤት ትምህርቲ በኸዳራ ኣብ ዝተባህለ ማእከላይ ቦታ ተኸፊቱ። "ሸሸና" ንጋሰርተ ሓደ ዓድታት ብሌን ዝጥርንፍ ስም ምኻኑ ይግለጽ። የግዱ ኣብያተ-ትምህርቲ ኣጀርበብን በኸዳራን ኣብ መጀመርታ ሰብዓታት፡ ብሸፍትቲ ዝበረ ጭቆናን ግፍዕን ገዛኢቲ ኣገልግሎተን ከቋርጻ ተገዲደን እየን።

ተቐማጦ ኣጀርበብ ከም ኩሉ ህዝቢ ኤርትራ፣ ብስርዓታት ሃይለስላሴን ደርግን ደምዩን ተሰዲዱን እዩ። ዝበዝሑ ገዛውቲ ብወተሃደራት ኢትዮጵያ ተቓጺሎም። ሰልማትን ከብርታትን ኣደታት ተመዝሚዮም። ዕድላት ምምሃርን ፍልጠትን ኣብ ሓደጋ ወዲቑ። በዚ ኸኣ ተቐማጦ ከባቢ ኣጀርበብ ናብ ከረንን ሰዲትን ፋሕፋሕ ስለዝበሉ ኣብቲ ከባቢ ሰሩዕ ትምህርቲ ኣይነበረን።

ተቐማጦ ኣጀርበብ ድሕሪ ናጽነት ናብ ባዶ መሬት ዓዱ ተመሊሱ፣ ገዛውቲ ኣይጸንሖን። ኣሃዱ ኢሉ ክጣየስ ከኣ ጀሚሩ፣ ብሓያል ጻዕሪ ካብ ኣጉዶ ናብ መረበ ተሰጊሩ። ተቐማጦ ኣጀርበብ ኣብ ትምህርቲ ዘለዎ ድሌትን ፍቕርን ኣይወዳዳእን እዩ። ኣብ 1993፡ ሽማግለታት ዓዲ ተወከሎም፡ ብዙሕ ርእሶም ቤት ትምህርቲ ክስርሑ ንዝምልከቶም ሓለፍቲ መንግስቲ ሓቲቶም።

ኣብቲ እዋንቲ፡ ህጻናት ኣጀርበብ ናብ ፈለዋርብ ዝተባህለ ዓዲ ከይዶም ይመሃሩ ነበሩ። ፈለዋርብ ግን ካብ ኣጀርበብ ንግበይቲ ናይ 2 ሰዓት ራሕቂ ዘለዎ እዩ። ንህጻናት ድማ ብህጹጹ ክኸውን ይኽእል። ህጻናት ክኸዱን ክምለሱን ብጥሜትን ጽምእን ይጥቅዑ ስለዝነበሩ፡ ሕቶኦም ቀጻሊ ነይሩ። ንዝወጸም እውታዊ ምሽኽ ምርካስ ብምሃብ ድማ፡ መማሃሪ ክፍልታት፡ መንበሪ መማህራን ከም ዝርርሑ ሓቢሩ። በዚ ከኣ ኣብ ወሸጥን ወጻእን ዝነበሩ ደቂ ዓዲ ተሓባቢሮም ሰለስተ መማሃሪ ዳስ ሰሪሖም መማህራን ቈጺሮም። ህጻናት ኣጀርበብ ድማ ኣብ ዓዶም ክምሃሩ ጀሚሮም።

ኣብ 1997/98 ግን ንተቐማጦ ኣጀርበብ ሓድሽ ባብ ትምህርትን ፍልጠትን ተፈጢሩሉ። ሕቶኡ ምሉእ ብምሉእ ተመሊሱ፣ ኣብቲ ዓዲ ብቛንቋ ኣደ ብሌን መባእታ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ኣጀርበብ ተኸፊቱ። ማዕረ ማዕሩ ድማ መማህራን ቋንቋ ብሌን ሰልጢኖም። ዘድሊ ምድላዋት ምስ ተዛዘመ፡ ዝነበሩ ዳሳት ዳግም ብኽፍልታት ተተኪኦም። እዛ ቤት ትምህርቲ ከኣ ብመባእታ ደረጃ ቤት ትምህርቲ "ብርክሰና" ተጸውዐት። "ብርክሰና" ዝተባህለትሉ ምኽንያት፡ ብቛንቋ ብሌን 'ወጋሕታ' ማለት እዩ።

መባእታ ደረጃ ቤት ትምህርቲ 'ብርክሰና' ኣብ መወዳእታ ወርሒ ግንቦት 2023፡ መበል 25 ዓመት ምጅማር ትምህርቲ ብቛንቋ ብሌንን ብፈደላት ላቲንን ኣብዒሉ። እቲ ጽምብል ኣብ መባእታ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ብርክሰና እዩ ተኻዪዱ። ኣብቲ ኣጋጣሚ፡ ኣመሓዳሪ ዞባ ዓንሰባ ኣምባሳደር ዓብደላ ሙሳ፡ ሓላፊ ጨንፈር ትምህርቲ ዞባ ዓንሰባ ኣቶ ክፉላይ ዓንደሚካኤል፡ ሓለፍቲ ማሕበራትን ግበይቲ ዓድን ከምኡ ድማ ዕዱማት ኣጋይሽ ተረኺቦም ነይሮም። ኣብቲ ጽምብል ኣመሓዳሪ ዞባ ዓንሰባ ኣምባሳደር ዓብደላ ሙሳ፡ ኣጀርበብ ታሪኻዊ ቦታን ደጀን ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራን ከም ዝነበረ ጠቒሱ ተቐማጦ ኣጀርበብ ድማ ንተጋደልቲ ደቁ ሓቝፉ ዘግመቑን ደቁ በጃ ሃገር ዘወፈየን ደጀን ህዝባዊ ግንባር ከም ዝነበረ ገሊጹ። ንሱ ኣሰዒቡ፡ ህዝባዊ ግንባር፡ ብዝሃበ ማሕበራዊ ኣገልግሎታት ንጹር መትከላትን ዕላማታትን ዝኽተል ምኻኑ ብምሕባር፡ ብፍላይ ኣብ መዳይ ትምህርቲ ልዑል ከምዝሰርሐ ኣዘኻኺሩ። መባእታ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ብርክሰና ድማ ኣብነት ናይዚ ምኻና ገሊጹ።

ተቐማጦ ኣጀርበብን ተመሃሮ መባእታ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ብርክሰናን ነቲ ጽምብል ዘድምቕ ዝተፈላለዩ ትምህርታዊ ግጥምታት፡ መዝሙራት፡ ድራማ፡ ያታዊ ሳዕስዒትን ደርፍን ብምቕራብ ንተሳተፍቲ ኣዘናጊዖም፡ ትምህርታዊ መልእኽትታት ድማ ኣመሓላሊፎም።

ሓላፊ ጨንፈር ትምህርቲ ዞባ ዓንሰባ መማህር ክፉላይ ዓንደሚካኤል ብወገኑ፣ ተቐማጦ ኣጀርበብ መበል 25 ዓመት ምጅማር መባእታ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ብርክሰና ከምዚ ኣሉ ብኽብ ዝለ ስነስርዓት ክጽምብል ምብቃዑ ሓጎሱ ድሕሪ ምግላጽ፡ "እዚ ቤት ትምህርቲ ኣብ 1998 ክኽፈትን ሎሚ ርብዒ ዘመኑ ክጽምብልን እንከሎ፡ ኣብ ክልተኡ ብዓቢ ብምርካበይ፡ ፍሉይ ዝኾነ ጦብላሕታን እዩ ኣሕዲሩለይ ዘሎ" ክብል ሓቢሩ። ንሱ ኣሰዒቡ፡ እዘን ዝሓለፋ 25 ዓመታት፡ እንታይ ዋጋ ተኸፊሉወን፡ ዝተረኽበ ዓወታትን ብድሆታትከ እንታይ ይመስል ነይሩ፣ እኹል መዘምዘሚ ክኸውን ከምዝኽእል ብምምልካት፡ ተቐማጦ ኣጀርበብ ብሓያል ወኒ፡ ድሌትን ሃረርታን ናይ ትምህርቲ፡ እዛ ቤት ትምህርቲ ክትከፈት ምግባሩ ኣድናቖቱ ገሊጹ። እዛ ዓዲ ቤት ትምህርቲ ምኽፋታ ጥራይ ዘይኮነ፡ ብቛንቋ ላቲን ዝፈለመት ቤት ትምህርቲ ምኻና እውን ወሲኹ ኣረዲኡ።

መንግስቲ ማሕበራዊ ፍትሒ ንምንጋስ ብዘወሰዶ ዘሎ ተበግሶ፡ መጀመርያ ምህሩይ ኣገልግሎት ማሕበራዊ ሕቶታት ንምምላስ ደሰርሕ ከምዘሎ ዝጠቐሰ መማህር ክፉላይ፣ ኣብ ጨንፈር ትምህርቲ ዞባ ብዙሓት መዋእለ-ህጻናት፡ መባእታ፡ ማእከላይን ካልኣይን ደረጃታት ኣብያተ-ትምህርቲ ተኸፊተን ስሩዕ ትምህርታዊ ኣገልግሎት ኣብ ምሃብ ከምዝርከባ ሓቢሩ። ተቐማጦ ኣጀርበብ ድማ፡ ኣብ ትምህርቲ ምሉእ ሓላፍነት ወሲዱ ዝሰርሕ ዘሎ ሕብረተሰብ ብምዃኑ፡ ነቲ ጽምብል ክብረትን ርዝነትን ስለዘወሰኸሉ ኣመስጊኑ።

ተመሃሮ መባእታ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ብርክሰና፡ ድሕሪ ምዝዛም ናይ መባእታ ደረጃ ትምህርቶም፡ ኣብ ዓዶም ናይ ማእከላይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ የብሎምን። ናብ ማእከላይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ፍለዋርብን ከተማ ከረንን እዮም ዝኸዱ። ብሸኺ. ራሕቂ ከኣ፡ ተመሃሮ ግዳይ ድኻምን ናይ መብዝሖ ጸገማትን ከምዝጋጥሞም ይግለጽ። ነዚ ህላወ ጸገም ማሰረታዊ ፍታሕ ንምምጻእ ከኣ፡ መባእታ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ብርክሰና ናብ ማእከላይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ትዓብየሉ ዕድል ክፍጠር ጸዕርታት ክገየድ ምኻኑ መማህር ክፉላይ ገሊጹ።

ኣብ መባእታ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ብርክሰና፡ ተሳትፎን ወሻጣዊ ብቕዓትን ደቂ-ኣንስትዮ በሪኹ ኣሎ። ናይ 2022/23 ካብ ቀዳማይ ክፍሊ ክሳዕ ሓምሻይ ክፍሊ ናይ ፍርቂ ዓመት ብሉጻት ተመሃሮ፡ 68% ደቂ-ኣንስትዮ ምኻነን ርእሰ መማህር መባእታ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ብርክሰና መም/ ዲሕኑ ገሊጹ። እዚ ዕቤት መለሱ ንኸሰስን ወለዲ፣ ሓለፍቲ ትምህርቲ፣ ሓለፍቲ ምምሕዳር፣ ሓለፍቲ ማሕበራት መኻርኽቲ ኣካላት ልዑል ኣበርክቶ ከዝበሩ ድማ ኣዘኻኺሩ።

ብዘወሰኸ፡ መባእታ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ብርክሰና ብፈደላት ላቲን ናይ ቋንቋ ብሌን ስለ እትምህር፡ ግበይቲ ኣሕዋዮም ኩሎ ወለዶም ክሕግዝዎም ከም ዘጸገሙ እኹላት መወከሲታት መጽሓፍቲ ከምዝየረኽቡን መም/ ዲሕኑ እንፃረ መንገዲ ሓቢሩ። እንተኾነ፡ ኣብዛ መባእታ ቤት ትምህርቲ እዚኣ ዝተመሃሩ ህጻናት፡ ኣብ ዝተፈላለዩ ሞያውያን ዓውድታት፡ ምምህርና፣ ምህንድስና፣ ጥዕና፣ ሕጊ፣ ሞያታት ህንጻን ካልኦትን ብምስታፍ ልዑል ኣበርክቶ ይገብሩ ከምዘለዉ ኣሰሚሩሉ።

መባእታ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ብርክሰና፡ ሽዱሽተ መማሃሪ ክፍልታት፡ መንበሪ መማህራን፡ ሽዱሽተ ሽቓቕ፡ እኹል ዝስተ ጽሩይ ማይ፡ ጸሓያዊ ጸዓትን ምሉእ ቀጽሪ ቤት ትምህርቲን ትውንን። ብዘወሰኸ፡ ኣብዛ ቤት ትምህርቲ መውዓሊ ህጻናት፡ መባእታ ደረጃን ትምህርቲ ንግበይትን እውን ይርከብ።

መም/ እዮብ ርእሶም

ህ/ር/ማ/ትምህርቲ

ሎሚ ኣብ ERI-TV

ሰዓት	መደብ
09:00	ሃገራዊ መዝሙር
09:05	ኤርበክስ
09:30	ፊዮሪና
10:10	ፓኖራማ
11:00	ማእገር
13:00	ዶክተራት ኣብ ስቱድዮ ቀጥታ
13:45	ቀስተ-ድሕነት
14:00	ሞዚይክ
16:30	ፊልም 'እንዳ ዝሞም'
17:05	ፍረ-ጻዕሪ
17:30	ስርሒት ባርካ፡ 1985
18:05	30 ዓመታት ኣብ መኸተ
18:40	መደብ ህርመት
20:00	ዜና (ትግረ)
20:15	እትመት
21:00	ዜና (ትግርኛ)
21:25	ወድድር ሓፈሻዊ ፍልጠት ቡያ
22:00	ዜና (ዓረብ)
22:10	ዓለም ስፖርቲ
22:30	ዜና (እንግሊዝ)

ሰኑይ

ሰዓት	መደብ
12:00	ሃገራዊ መዝሙር
12:02	ድራማ
12:30	ዜና (ትግርኛ)
12:50	ዕላል ጥበባት
13:30	ዜና (ዓረብ)
13:45	ሄሎ ደብይዋ
15:30	ፊልም
17:00	ዜና (ትግርኛ)
17:15	ደርፊ
17:30	ዜና (ዓረብ)
17:40	ደረት ቃና
19:10	ሳይዳ
20:00	ዜና (ትግረ)
20:15	ሰሙናዊ ፍጻሜታት ስፖርት
21:00	ዜና (ትግርኛ)
21:25	ካብ ዞባታት
22:00	ዜና (ዓረብ)
22:10	መደብ ሌላ
22:30	ዜና (እንግሊዝ)

ቁርሲ ሰንበት

መርሃዊ ገብረሚካኤል

መልሲ ሕቶይ!

ቅድሚ ሕጂ ጽቡቕ ጊዩረ ኣብ ዝፈልጦ ከበቢ እዩ፡፡ ምናልባት ከብበያይ ኣብ ምሽትውል ዝኣድ ባህሪ ኣሎኒ፡ እንተዘይ በልኩ፡ እዛ ናይ ሎሚ ተርእዮ ግና ቅድሚ ሰብይ ዝተዓዘብክዎ ክኾጣል ተቖጻዓይ ናይ'ቲ ዕድል ንምኻን እየ ዓም ዓም ኢሉ፡፡ ኣይደንጎኹን ከኣ ናብታ ብሞኣዩ "ቤት መግቢን ማስተን ከምኡ'ውን ናጻ ኣገልግሎት ኢንተርነት ንህብ ኢና" ትብል ጽሕፍቲ ዝበራ ትካል ኣምሪሐ፡፡ ልዕሊ ኹሉ ዝመሰጠኒ ግና ኣገልግሎት መግቢን ማስተን ምጅማራ ዘይተሰ ናይ ኢንተርነት እዩ፡፡ ስለዚ እየ ድማ ልዕሊ መግቢን ማስተን ኢንተርነታ ክጥቀም ካብ ዝብል ህርፋን ቅድሚ ሰብይ ከተፍ ዝበልኩ፡፡

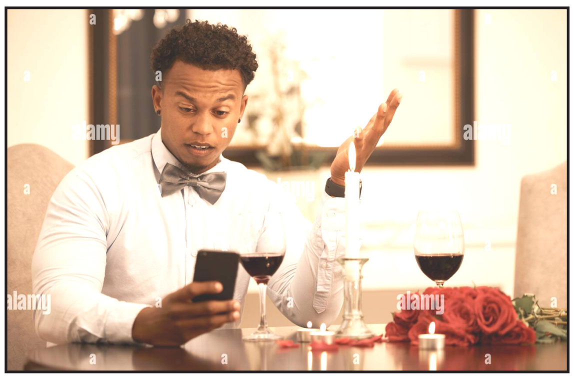

ከም ሰብይ ተቐዳዲመ ኣብ ዝኾዕሚ ወገን ናይ'ቲ ትካል ከፍ ማበሊ. ምስ ሓዘኩ፡ ናብታ ኣሳሳዩት እናጠመትኩ ፓስወርድ ክትህበኒ ፍቓደኛ እንተኾይና ተወከስክዋ፡፡ ንሳ ከኣ "ቅድም ብልዕ" በለትኒ፡፡ ደሳዩ ብምንባረይ ብዘይ ዝኾነ ቅድመ ኩነት ኣቲ ዝተባህለ ከተግብር ብምሕላን ፍሽኽታ ለጊሰ ብዘይ መደብየ መግቢን ማስተን ኣዘዝኩ፡፡ ቅልጣፈ ናይ'ቲ ትካል ኣዝዩ ካብ ዝመሰጠኒ ንጥፈታት እዩ ነይሩ፡፡ ኣሳሳዩት ኣብ ውሽጢ ሒደት ደቓይቕ ኣቲ ዝጠለብክዎ መግቢን ማስተን ሒዛ ብምምጻእ ብዝጸሩ ፍሽኽታ ለጊሳ ኣብ ጣውላይ ኣምበረቶ ከደት፡፡ ጥዑም ዝኾነ መግቢ እናተመገብኩ ናብታ ኣሳሳዩት ምጥማተይ ኣየቋረጽኩን፡፡ ፓስወርድ ክትህበኒ እናተጸበኹ ድማ ብኸልይ ክትሓልፍ ምስ ተዓዘብክዋ ደጊመ ፓስወርድ እንታይ ምዃኑ ሓተትክዋ፡፡ እታ ኣሳሳዩት እውን ካብ'ቲ ኣቐዲማ ዝሃበትኒ መልሲ ዘይፍልዩ "ቅድም ብልዕ" በለትኒ፡፡ ነገራቱ ጋን ኩይኑኒ ከኣ "ኣይ እዚኣም መግዘቦካ በሲቃ ከይወዳእካ ፓስወርድ ኣይሀቡን እዮም ማለት እዩ፡" ብምባል መግበይ ኣብ ምውዳእ ተጸመድኩ፡፡ ድሕሪዚ ናብታ ኣሳሳዩት ምልክት ብምሃብ ተሓጉሳትለይ ክትከውን ብምትሰፋው ኣተኩረ እናጠመትክዋ፡ መግበይ ጥዑም ምዃኑ ሓቢረ ፓስወርድ ክትሃበኒ ብትሕትና ሓተትክዋ፡፡ ሕጂ'ውን ካብ ዝሓለፈ ዝተፈልየ መልሲ ክረኽብ ኣይከኣልኩን፡፡ "ቅድም ብልዕ" ተባሂለ፡፡ ድሕሪዚ ኣኽሪሰ ኮይኑ ስለዝተሰምዓኒ "ኣንቲ ሓብተይ! መግበይ ደኣ በሊዐ ወዲአዮ እንዶ! እንታይ'ዶ ዝተረፈኒ ኣሎ እዩ?" ብልክዋ ከም ሓውሲ ክቑጣዕ እናተፈለጠኒ፡፡ እታ ኣሳሳዩት ድማ መሊሳ "ብልዕ ቅድም!" ድሕሪ ምባል ኣቲ ኣብ መንጎ ዘሎ ናይ ዝወዓሉ ዓሚል ሰሚዓ ክትመጽእ ምኻና ሓቢራ ገዲፋትኒ ተዓዚረት፡፡

ኣሳዩት ኣይደንጎየትን ኣብ ሓጺር ግዜ ንኹሉ ጠለባት እናማልኣት ናባይ ገጻ ሰሪሐት፡፡ ኣብ ጥቓይ ቀሪባ ኣላ "ኹኡ "ዝሓረቐካ ትመስል? መልሲ ናይ ሕቶኻ እኳ እየ ክሀበካ ጸኒሐ፡፡ ንሰኻ ግና ምስ መግቢ ጥራይ ኣተኣሳሰርካዮ፡፡ ብዘኾኑ ፓስወርድ ናይዚ ኢንተርነት 'ቅድም ብልዕ እዩ ዝበሃል፡፡" ክትብል ደርጕሓትለይ፡፡ ድሕሪዚ መልሲ እንታይ ከምዝበል ጋን እዩ ኮይኑኒ፡፡ ኩርቸቕ ደየ ከሰሕቕ ርጉጸኛ ኣይበርከኩን፡፡ ኩሉ ነገር ሕውስውስ በለኒ፡፡ ልዕሊ ኹሉ ዘጠዓሰትኒ ግና ሕጂ ደሞ ክሕሱ ኮይኑ እቲ ብዘይ መደብየ ዝኣዘዝክዎ መግቢን ማስተን ተወኺሰ ወጻኢታት ከቢበን ስለ ዘይደሰኒ ኣዝዩ ተሰሚዑኒ፡፡ እታ ኣሳሳዩት፡ እቲ ኩነታት ኣቐዲማ ከተረድኣኒ ብዘይ ምኽኣላ ከምኡ'ውን እታ ትካል ዝተጠቐመትሉ እወታዊ ብልሓት እናኣተሓሰብኩ ናብቲ ብጠራቱ ካብ ቤተይ ዘውጸኣኒ 'ምጥቃም ኢንተርነት' ኣተኹ፡፡

ኣብ ጉዕዞ ህይወትና ካብ ሰባት እንሓተቶ ነገር ቅድሚ ምርካብና እቲ ዝወሃበና ቃላት እንታይነቱ ብጠበቕ ንረድኦ፡፡ እዚ ማለት ንቓላት ኣደህቦ ንሃብ ክንርድኦም ንፈትን፡፡ ምኽንያቱ ኣብ ኣፍሲ.ወከፍ እንዛረቦ ነገ እንሰምዖ ቃል መልሲ ናይ'ቲ ንሓተትናዮ ነገርውን ኣብ ውሽጢ እዩም ቃላት ክህሉው ስለ ዝኽእል፡፡

ወትሩ ፈቃራት ንኹን

እዚ ሎሚ ዓለም በጺሓቶ ዘላ ደረጃ ምዕባለ ካብይ ዝተብለሰ ኮይኑ ይሰምዓኩም፡፡ ደምር ወጸኢት ናይ ዝተፈላለዩ ምህራትን ሱሉ ልቦናውያንን ምዃኑ ክዘንጋዕ የብሉን፡፡ ሓደ ሳይንቲስት ካብይ ነቓሉ ከመይ ከምዝበረ እንተ ንወከሰ፡ ሓደ መዓልቲ ዝሰበዕ ህጻን ምንባሩ ዘትዕ የብሉን፡፡ እዚ ወቂብን መሳጢ ትርኢትን ህንጻታት ተሰሪሐሉ ዘሎ ባይታ'ውን እንተኾነ ቅድም ዋላ ሓንቲ ዘይብሮ ሰጣሕ ጎላጉል ጥራይ ምንባሩ ክስትብሃል ክኽእል ኣለዎ፡፡ ስለዚ ንሕና ከኣ ሎሚ ኣብይ ኣለና ምሮናቕ ዘይተሰ ጽባሕ ናብይ ከም ንበጽሕን እንታይ ክንኸውን ከምንኽእል ምሕላምን ምስራሕን እዩ ኣገዳሲ፡፡ ምኽንያቱ ኣብ ምንባር እዛ ዓለም እቲ ኣዝዩ ኣገዳሲ ነገር መጻኢኻ ምፍላጥ ስለዘኾነ፡ ኣሰተውዒሉ ኣልበርት ኣንስታይን ብኣምር ተዋግደኑት ከምዝይተወልደ ንፈልጥ ኢና፡ ግናኸ ነገራትን ተዋግደንትኦምን ከተኣሳስር ብምፍታኑ ሎሚ ካብቶም ዓለምና ብኸብሪ ትጽውዎም ዘላ ምሁራት ክኸውን ክኢሉ በቒዑ እዩ፡፡ ኣይዛክ ኒውተን ሕግታት ምንቅስቓሳትን ስሕበት ምድርን ኣብ ከብዲ ኣዴኡ ኮይኑ ኣይተሃቦም ክኢሉ፡፡ ኒቲ ዘለዎ ደረጃ ብምስትብሃል፡ ሕጊ ስሕበት ምድሪ ክፈልጥ ብምብጋሱ ጥራይ እዩ፡፡ እቲ ኣብ ዱባይ ዘሎ 830 ሜትሮ ቁመት ዘለዎ ህንጻ በርጅ ካሊፋ ከምኡ ኢሉ ከምዝይ ተፈጥረውን ንፈልጥ ኢና፡፡ እዚ ማለት ቅድሚኡ'ቲ ዝወሓለ ህንጻ ዓለምና ምዃኑ፡ ዋላ ሓንቲ ዘይብሮ ባዶ ጎልጎል እዩ ነይሩ፡፡ ኩሉ ነገር ካብ ባዶ እዩ ዝጅምር፡፡ እቲ ቀንዲን ኣገዳስን ነገር፡ ዕላማና ንምዕዋትን ጸባሕና ንምምቃርን ወሲንና እንተ ተበጊስና፡ ካብ ዝኾነ ይኹን ቦታ ኣብ ጥርዚ ዓወት ክንበጽሕ ከልካሊ የብልናን፡፡

ሰባት ኣብ'ዛ ንኸንደይ ዓመት ከምእንነበረላ ፍጹም ግምት ዘይብልና ዓለም እናነበርና፡ ነገራት ንምግባርና ወትሩ እንጽዕር ፍጡራት ኢና፡፡ እቶም ትማሊ ዝሞቱ ንሎሚ ንግሆ ዘይወድእዎ መደብ ነይሩዎም ይኸውን እዩ፡፡ እቶም ሎሚ ንግሆ ዝሞቱ ድማ ንሎሚ ምሽት መደብ ዝበርዎም ክኾኑ ይኽእሉ እዮም፡፡ ንህይወት ከም ንብር ኣይንወስዳ፡፡ ኣብ ናይ ቋሕ ሰም ግዜ ኩሉ ክቕየር ይኽእል እዩ፡፡ ስለዚ፡ ብዙሕ ግዜ ይቕረ ንበል፡፡ ብምሉእ ልብና ድማ ንፍቀር፡፡ ምኽንያቱ፡ ዳግማይ ከምኡ ዕድል ክህልወና ከምዝኽእል ፈጺምና ኣይንፈልጥን ኢና፡፡

ዐፍ ብህይወት ከላ ጹጹ እያ ትበልዕ፡ እታ ዐፍ ምስ ሞተት ከኣ ጠንጸራ ጹጹ ይበልዕዋ፡፡ ሓንቲ ጊሮብ ናብ ሚልዮን በትሪ ክርበ.ት ክትሰርሓ ትኽእል እያ፡፡ ሓደ ሚልዮን ኣግራብ ንምንዳድ ግን ሓንቲ ፍረ ክርቢት ጥራይ እዩ ዘድሊ፡፡ ኩነታት ኣብ ዝኾነ እዋን ክቕየር ይኽእል እዩ፡፡ ኣብዚ ህይወትዚ ንዝኾነ ሰብ እተዘይትንዕቅዎ ይምረጽ፡፡ ሎሚ ሓያላት ክንከውን ንኽእል ኢና፡፡ ግናኸ ግዜ ካብና ይበልጽ፡፡ ኣብ ምንባር ነፍሲ.ወከፍ ንጽል ህሞት ትቐጽር እያ፡፡ ኩሎም ንጽል ኩነታት ተደሚሮም ድማ እያም ንህይወትና ማዕረ ዝሃብርዋ፡፡ ስለዚ ኩነታት ወትሩ ተቐያየርቲ ምኻኖም ተረዲእና፡ ህይወት ኣብ ነፍሲ.ወከፍ ካልኢት እንታይ ትፈጥር ክሰብ ዘይፈለጥና፡ ምስ ኩሉ ኣብ ኩሉ ፈቃራት ንኹን፡፡

ብሁል

- ሓደ ሰብኣይ ብቐረብቶም ይኹኑ ኣዝማደም ወትሩ ተረር ኢኹም፡፡ ጸቡቕ ከኣ ኣይተዛን ኣዚኹም ኣይትትረሩ፡ ምስ በልዎም፡ ንሓደ ካብ ፈተውቶም ዝመሰሱሉ፡ "እንድሕር ለምሊመ ደኣ ክያጽጽፋኒ እንድዮም"

- ሓደ መንእሰይ እታ ኣዝዩ ከምዝፈትዋ ዝገልጻ ዝበረ ኣፍቃሪቱ ንዕኡ ገዲፋ ካልእ ትምርያ ከምዝኣ ዝሰምዐ ኣዕሩኹቱ፡ "ኣንታ እታ ሞይተልኪ. ትብላ ዝበርካስ ንኻልእ መንእሰይ ትምርያ ኣላ ኢሎማ" ምስ በልዎ መንእሰይ ዝበሎ፡ "እንቋዕ ኣይሞትኩላ፡፡ ምስ ሞትኩ ብጥዕሳ ሕርር ምበልኩ ነይረ፡፡"

- ሓደ ኣብ ቀላ ወረዱ ዘይፈልጥ ሰብኣይ ብጹሓይ መዝበስበሱ፡ ምስ ተሉበለ፡ "ሎሚ ዘላ ጹሓይሲ ንብይና እያ ንብይና፡፡" ኢሉ ከንጸርጸር ዝተዓዘበዎ ናይ'ቲ ከባቢ ተቐማጦ ዝበልዎ ግብረ መልሲ፡ "ዓማስ መዓስ ካልኣይቲ ነይራታ"

- ሓደ መንእሰይ ናብ ሓደ ገዛ ተለፎን ይድውል፡ "ሃለው እንዳ መማህር ካሕሳይ፡፡"

ተቐባሊት፡ "መን ክብል?"

ደዋሊ፡ "ወይለይ እንዳ መን ዲዩ እዚ ገዛ?" እዛ ዘይወልከላ ተለፎን ክንደይ ዲዩ ቀጽሪ?" ኢሉ ምስ ሓተተ ተቐባሊት ዝሃበቶ መልሲ፡ "እተን ዝጸቐጥካየን ኣሃዛት" ክትብል መለሰትሉ ይበሃል፡፡

ምንጪ፡ መጽሓፍ መምቀሪ

ሓቅታት ብዛዕባ ዓይኒ

- ሕብሪ ዓይኒ ናይ ዝበዝሐ ህዝቢ ዓለም ሓሙዳዊ እዩ፡፡
- ካብ ክፍሊ ኣካላትና፡ ዝቐልጠፈን ዝጠፈን ጭዋዳ ናይ ዓይንና እዩ፡፡
- ድሕሪ ምውላድና፡ ኣፍንጫን እዝንን ግዝፊ ክወሰኹ እንከለዉ፡ ዓይኒ ግና ካብ ምውላድ ኣትሒዙ ዓቐኑ ኣይወሰኽን እዩ፡፡
- ዓይንኻ ከይዓመትካ ህንጥሽው ክትብል ኣይትኽእልን ኢኻ፡፡
- ሓደ ሰብ ብጠምጋም ኣብ ዓመት ኣርባዕተ ሚልዮንን ክልተ ሚእቲ ሽሕን ግዜ ዓይኑ ቋሕሪሙ የብል፡፡
- ምትኻኽ ሽጋራ ኣብ ጸልማት ናይ ምርኣይ ብቕዓትካ የጉድል፡፡
- እናዓበና ብዝኸድና ዝውሓደ ንብዑት ይህልወና፡፡
- ሕማም ሽኮር ሓደ ዝዓበየ ምኽንያት ዑረት እዩ፡፡
- ሰገኑ ዓይና ካብ ሓንጎላ ይዓቢ፡፡
- ንህቢ ሓሙሽተ ዓይኒ ኣለዋ፡፡

ሕቶ እተመሳቐለ ቃላት

ንትኹል

1. ኢኺታ፡ ኣቦ
2. ሃፍ፡ በሪሩ
3. ሰፊሕ፡ ጌሕ ንኣብ ንዕዱል
4. መጓት፡ ኣብ ምኽንያት ዝተመርኮሰ
5. ካብ ዓይንና ዝወጽእ ፈሳሲ
6. ክዳን ክሓሪፍ እንጥቀመሉ
7. መዝኻ ኣየር፡ መዝኻ ኣሬት
9. ኣብ ማይ እንተጥሒልና እንብሎ
11. ካብከተማ መንደፈራ 36ኪ.ሜ ርሒቓ ትርከብ
13. ደንጋጺ፡ ሓልዮት
17. ካብ ምቑት ዓለም ዝረሓቐ
18. ልሙድ ኣጸዋውዓ ትዕግስቲ
19. ጡስ (ብዮሀም)
20. ጎርሃ ባሕሪ፡ ፍርቂ ነብስ ዓሳ ዝኾነት ሰብ
21. ሓሊቓ ሓፀዓ
23. ስረ ውሽጢ
25. ካብ ዓይኒት ዝበኪ
28. ኣፍሮ ዝመሳሰል ባህላዊ ኣቀማቕጣ ትግርኛ
29. ከይመርመርካ ምፍላጥ፡ ተፈጥሮኣዊ ግንዛበ
30. ዓንቃጺ፡ በዳሊ
34. ሓጺር፡ ናይ ካልኢታት ግዜ ኣጋጣሚ
36. ክልተ (ብኣምሓርኛ)
38. ለውጢ፡ ቅያር
39. መርዚ
42. ዘረባ
44. ሕብሪ፡ ቀለም
45. ኣየር ውሮግሮግ ዘብሉ ግመ
46. ዓይነት ኮምፕዩተር
48. ኣብ ማእርሒ ጣይታ ካብ ዘድልዩ
49. ኣገዳሲ ፈሳሲ

ንገድም

1. ፋርኬታ መሰል መሕፈሲ ሓሰር
2. ምቁር፡ ጥዑም፡ ምኡዝ
7. ካብ ዕድመ 13-19 ዝርከብ ወዲ
8. ኣርባዕተ ጎድንታቱ ማዕረ ዝኾነ ጂኦመትርያዊ ቅርጺ
10. ተረር ኣጸፋሪ ነዊሕ ጭራሕ ሓሳኹ እትምገብ ዐፍ
12. መጽሓፊ፡ ፒሮ
14. ትዕግስቲ፡ ምጽማም
15. ካብ ብሄራት ኤርትራ
16. ከበድ፡ ረዚን ______ ዘይብል
17. ኣብ ጸልማት ዘድልየና
19. ዘርዝር፡ ጥቐስ
22. መርኣያ፡ መፈተኒ፡ sample
24. ግዚፍ/ነዊሕ ዓይነት ጫማ
26. ጠዓሞት፡ ቁሊሕ በል
27. ዓይነት ሳዕሰዒት
30. ሰብኣይ (ብኢንግሊዝኛ)
31. ኤርትራዊ ሓጺር ኮሚድያን
32. ንብይና፡ ንውልቃ
33. ፍጥነት፡ ቅልጣፈ
35. ጥሉል፡ ጥልቁይ
37. ዘንፋሑኽ ነዊሕ ስመምታ
40. ጻሕተሪ፡ ፈርፍዑ ኣላዓዓለ
41. መደብ፡ ውጥን
43. መተሓላለፊ ማይ
45. ተራ ወይ ኣብርኩቶ
47. ዓይነት ጤለብዱ
50. መእሰሪ መርከብ
51. ኣሃዱ መዐቀኒ ሙቐት

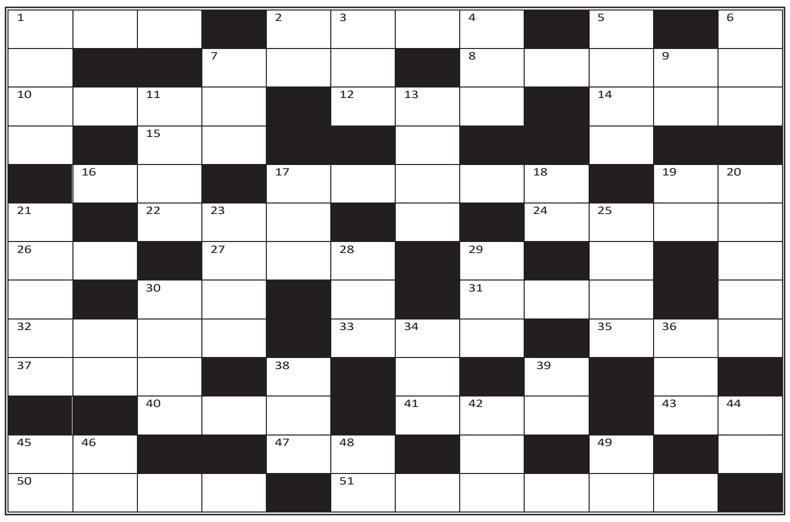

ኣዳላዊ ኣቤል ሳሚኤል ድባርዋ

ምስላ ንደለይቲ ልቦና

ብለምለም መልሓሰይ ዳንዴር በለዕኩላ ከርሰይ

ንቑርበት ዕንጉሉ ይመልጦ፡ ንገራሕ ጎራሕ ይፈልጦ

ዘረባ ህዝቢ ኣዳም፡ ሓመደ ጉዳም፡፡

መማህር ንኻልእ ይምህር፡ ንርእሱ ይቕሕር፡፡

ምህሮ ምስ ኣእምሮ፡ ጠስሚ ምስ ሽሮ፡፡

ተሓጓሚ ከለኻ ተሓዚ ልቢ ደጠርጥ፡፡

ስርዓት የናብር የናግር፡ ዕርቂ የጣብር የፋቕር፡፡

ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሳምራዊት መለስ

ቤት-ፍርዲ ዞባ ማእከል ኣስመራ

ንዕማ ጀማል ማሕሙድ ምባል ተረፉ፥ ንዕማ ጀማል ዓብዱ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን22/9/23 ኣብ ቤ/ፍ 1ይ መጋባእያ ቁ.32 ይቕረብ።

ክብራ ሙልጌታ በላይ ምባል ተረፉ፥ ሓበን ሙልጌታ በላይ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ ን4/10/23 ኣብ ቤ/ፍ 3ይ መጋባእያ ቁ.37 ይቕረብ።

ሰላም ተኸስተ ኪዳነ ምባል ተረፉ፥ ሰላማዊት ተኸስተ ተከኤ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ ን5/10/23 ኣብ ቤ/ፍ 2ይ መጋባእያ ቁ.35 ይቕረብ።

ግርማዊት በረኸትኣብ፥ በዓልቤተይ ቢንያም በረኸት ደባስ፥ 11 ዓመት ደሃይ ስለዘይብሉ፥ ናይ ጥፉእ ውሳነ ይወሃበኒ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን4/10/23 ኣብ ቤ/ፍ ቁ.37 ይቕረብ።

ከሳሲ. መብራህቱ ተኽለ ተስፋልደት፥ ተኸሳሲ. ሳላሓዲን መሳ ዑመር፥ ናይ ስም ምትሕልላፍ ክሲ. ቀሪቡልካ ስለዘሎ፡ ን4/10/23 ኣብ ቤ/ፍ 1ይ መጋባእያ ቁ.32 ቅረብ። እንተዘይቀሪብካ፥ ጉዳይካ ኣብ ዘየለኻሉ ክረአ ምዃኑ ፍለጥ።

ት/ዕድመ ቬኑስ ሰለሙን ተኽለሚካኤል ምባል ተረፉ፥ የዲት ሰለሙን ተኽለሚካኤል ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን4/10/23 ኣብ ቤ/ፍ 2ይ መጋባእያ ቁ.35 ይቕረብ።

መዚት ተከኤ ገረዝጊሄር፥ ስም ኣደይ ኣንገሶት ኣብርሃም ሓጎስ ምባል ተረፉ፥ ዑቕበት ፍስሃጼን ደምሳስ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን4/10/23 ኣብ ቤ/ፍ 2ይ መጋባእያ ቁ.35 ይቕረብ።

ፍጹምብርሃን ተሰፉ ምባል ተረፉ፥ ፍጹም ተሰፉ ገብረማርያም ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን4/10/23 ኣብ ቤ/ፍ መጋባእያ ቁ.37 ይቕረብ።

ራሄል ግርማይ ምባል ተረፉ፥ ዳናይት ግርማይ ሃብተገርገሽ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን4/10/23 ኣብ ቤ/ፍ 3ይ መጋባእያ ቁ.37 ይቕረብ።

ሰገን በረኸት ጉብረትንሳኤ ምባል ተረፉ፥ ሰገን በረኸት ጉብረንጉሰ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን22/9/23 ኣብ ቤ/ፍ 1ይ መጋባእያ ቁ.32 ይቕረብ።

ኣልማዝ በራኺ. ግርማይ ምባል ተረፉ፥ ለተብርሃን ገብረሂወት ዑቕባዝጊ. ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን11/10/23 ኣብ ቤ/ፍ 6ይ መጋባእያ ቁ.41 ይቕረብ።

ኤደን ተስፋይ ሃይሉ፥ ተጸዋዒ. ዊድሰን ባንደላ ናይ ሞግዚትነት ክሲ. ቀሪቡልካ ስለዘሎ፡ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን17/10/23 ኣብ ቤ/ፍ 6ይ መጋባእያ ቁ.41 ቅረብ። እንተዘይቀሪብካ፥ ጉዳይካ ኣብ ዘየለኻሉ ክረአ ምዃኑ ፍለጥ።

ከሳሲት ለተሚካኤል ደብሳይ ዘርኣብሩኽ፥ ተኸሳሲ. ኣብዝበር ዓሊኑር ድራር፥ ናይ ማኪና ስም ምትሕልላፍ ክሲ. ተኸፊቱልካ ስለዘሎ፡ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን16/10/23 ኣብ ቤ/ፍ ቅረብ። እንተዘይቀሪብካ፥ ጉዳይካ ኣብ ዘየለኻሉ ክረአ ምዃኑ ፍለጥ።

ፍትሒ. ዑመር ዓብደልቃድር ምባል ተረፉ፥ ዓብዱራሕማን ዑመር ዓብደልቃድር ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን4/10/23 ኣብ ቤ/ፍ 3ይ መጋባእያ ይቕረብ።

ኢሰያስ ጉብሽ ነጋሲ. ምባል ተረፉ፥ ኢሳይያስ ገብረማስቀል ነጋሲ. ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን22/9/23 1ይ መጋባእያ ቁ.32 ይቕረብ።

ወ/ሮ ኣበባ ምሕረቱ፥ ስም ሰወእ በዓል-ቤተይ ዓብደላ ዓሊ ምባል ተረፉ፥ የውሃንስ ዑመር ኣሕመድ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን26/9/23 1ይ መጋባእያ ቁ.32 ይቕረብ።

ቅሳነት ኣብርሃ ጺጋይ ምባል ተረፉ፥ ቅሳነት ኣብርሃም ጺጋይ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን16/10/23 3ይ መጋባእያ ቁ.37 ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ዕዳጋ ሓሙስ

ወ/ሮ ጸሃይቭሽ ገብረማስቀል ስኢሉ፥ ሓፍተይ ጸገ ገብረማስቀል ስኢሉ ስለዝዓረፈት፥ ሓዳር ይኹን ወላድ ስለዘይብላ፥ ኣነ ምስ 2 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን17/8/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኣቶ ፋትኣል ሰዩም በየነ፥ ወለደይ ሰዩም በየነ ዛህላይን ትብለጽ ኣውዓለም የሰኣብን ስለዝዓረፉ፥ ኣነ ምስ 5 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን18/8/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ኣባሻውል

ወ/ሮ ኣስካሉ ማሓሪ ገብረሰላሴ፥ በዓል-ቤተይ ዑቕባጋብር ወልደሰላሴ ጋርዛ ስለዝዓረፈ፥ ንዓይ ናይ መጻምዲ. ማሰለይ ይተሓለወለይ፥ 10 ደቅና ደማ ወረስቲ ምዃናም ይረጋገጸሎም ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን21/9/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ገዛ ባንዳ

ወ/ሮ ግደይ ተስፋሰላሴ ገ/ማስቀል፥ በዓልቤተይ እያሱ ሰበሁት ወልዱ ስለዝዓረፈ፥ ንዓይ ናይ መጻምዲ. ማሰለይ ይተሓለወለይ፥ 5 ደቅና ደማ ወረስቲ ምዃናም ይረጋገጸሎም ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን4/9/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ገጀረት

ኣቶ ዓቢ. ይሕደጎ ገብረሚካኤል፥ ወረደ በርሀ ገብረመድህን ስለዝዐረፈ፥ ናይ ወዲ ኣሞይ ወራሲ. ምዃነይ ይረጋገጸለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን21/9/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ከሳሲት ወ/ሮ ኣብርሀት ፍስሃዬ ቀለታ፥ ተኸሳሲ. ኣቶ ሃይለኣብ ዓንደም ኪዳነማርያም፥ ብዝዝበርናዮ ፍትሕ መሰረት ምቅሊት ኽንዝበር ዝበል ክሲ. ቀሪቡልካ ስለዘሎ፡ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን19/9/23 ኣብ ቤ/ፍ ቅረብ።

ወ/ሮ ክብራ ግርማጽዮን ገብረመድህን፥ በዓልቤተይ ተወልደ ገብረእግዚኣብሄር ቃልኣብ ስለዝዓረፈ፥ ንዓይ ናይ መጻምዲ. ማሰለይ ይተሓለወለይ፥ 3 ደቁ ደማ ወረስቲ ምዃናም ይረጋገጸሎም ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን21/9/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ሰምበል

ሜጀር ኣማሓጻሪ ኪዳነ ተስፋማርያም፥ ወለድና ኪዳነ ተስፋማርያም ተስፋጽዮንን ወ/ሮ ለተገርግስ ገ/ጻድቕን ስለዝዓረፉ፥ ኣነ ምስ 5 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን18/9/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ዓዲ ጓዕዳድ

ኣቶ ገብረማስቀል መብራህቱ፥ እንግዱ ኣዴና ታደለሽ ወልደኣምላክ ሃብተሚካኤል ስለዝዓረፈት፥ ኣነ ምስ 4 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን19/9/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ሕምብርቲ

ወ/ሮ ኣፈና ክፍልዝጊ. ሰመረኣብ፥ በዓል-ቤተይ ኪዳነ ገረንስኤ ካሕሱ ስለዝዓረፈ፥ ንዓይ ናይ መጻምዲ. ማሰለይ ይተሓለወለይ፥ 3 ህልዋት ደቅና 1 ሰወእ ተተካኣኢት 1 ጓሉ ደማ ወረስቲ ምዃናም ይረጋገጸሎም ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን12/8/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ደቀምሓረ

ወ/ሮ ሓዳስ ተስፋጼን ማሞ፥ ተኸሳሲ. ኣቶ ናህም ኣፈወርቂ ደረሰ፥ ናይ ሓዳር ክሲ. ቀሪቡልካ ስለዘሎ፡ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን26/9/23 ኣብ ቤ/ፍ ቅረብ። እንተዘይቀሪብካ፥ ጉዳይካ ኣብ ዘየለኻሉ ክረአ ምዃኑ ፍለጥ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ሰገነይቲ

ወ/ሮ ኣለም ገብረትንሳኤ ገብረኪዳን፥ ጓለይ ኣልማዝ ርእሶም ገብረሃዋርያት ስለዝዐረፈት፥ ሓዳር ይኹን ወላድ ስለዘይብላ፥ ኣነ ወራሲታ ምዃነይ ይረጋገጸለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን27/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ 02.03.04 ጾረት ጊንዳዕ

ወ/ሮ ትዕበ ተስፋሁነይ ገብረእግዚኣብሄር፥ በዓልቤተይ ኢብራሂም መሓመድ ኣብዝበር ስለዝዐረፈ፥ ንዓይ ናይ መጻምዲ. ማሰለይ ይተሓለወለይ፥ 3 ደቁ ደማ ወረስቲ ምዃናም ይረጋገጸሎም ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን20/8/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ቤት-ፍርዲ ዞባ ዓንሰባ ከረን

ዓብደኪያር መሓመድ ሓጎስ ምባል ተረፉ፥ ዓብዱ ኪያር መሓመድሓጎስ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን14/9/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ከባቢ. 03 ከረን

ወ/ሮ ወይኒ. ተከኤ የማነ፥ ተጸዋዒ. ኣቶ ዮናታን ቃልኣብ ተስፋዝጊ፥ ናይ ሓዳር ክሲ. ቀሪቡልካ ስለዘሎ፡ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን26/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ቅረብ።

ደሃብ ተወልደብርሃን ኤፍሬም፥ በዓልቤተይ ፍቅረ በየድ ናትናኤል ስለዝዓረፈ፥ ንዓይ ናይ መጻምዲ. ማሰለይ ይተሓለወለይ፥ 5 ደቁ ደማ ኣብ ዝንቀሳቐስ ይኹን ዘይንቀሳቐስ ንብረትን ሃብትን ወረስቲ ምዃናም ይረጋገጸሎም ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን18/8/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ኣቑርደት

ወ/ሮ ጽገረዳ ፍስሃየ ደብሳይ፥ ሓብትና ጽገወይኒ. ፍስሃየ ደብሳይ ስለዝዓረፈት፥ ኣነ ምስ 1 ሓወይ ኣብ ዝንቀሳቐስ ይኹን ዘይንቀሳቐስ ገዛዘበን ንብረትን ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን10/8/23 ኣብ ቤ/ፍ 1መጋባእያ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ሻምብቆ

ኣቶ ባቡሽ ገብረኣብ ገብረእግዚኣብሄር፥ ኣደይ ዑቕባማርያም ባይረ ብርሃነ ስለዝዓረፈት፥ ኣነ ምስ 3 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን10/10/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ቤት-ፍርዲ ዞባ/ጋ/ባርካ ጎልጅ

ሳልሕ ሓጅ እድሪስ ምባል ተረፉ፥ ሳልሕ እድሪስ መሓመድዓሊ. ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን31/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ጎልጅ

ከሳሲ. ኣቶ ዮናስ ብርሃነ ቦኽረጼን፥ ተኸሳሲ. ኣቶ መሓመድኑር ስራጅ ኣሕመዲን፥ ብዕለት 18/03/2021 ዓ/ም ናይ ዋንነት ተኸሳሲ. ዝኾነት ማኪና ክረሲዳ ዝዓይነታ ናይ ገዛ ማኪና ቁጽሪ ሰሌዳ ER-1-A 9276 ቁ/ቻሲ. RX81-0040434 ቁጽሪ ሞተር 22R-3683133 ዝኾነት ሸይጡለይ ስም ክየመሓላለፈለይ ኣድራሻኡ ስለዝይተፈልጠ ይጸወዓለይ ስለዝበለ፣ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን30/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ቅረብ። እንተዘይቀሪብካ፥ ጉዳይካ ኣብ ዘየለኻሉ ክረአ ምዃኑ ፍለጥ።

ኣብ ዞባ ማእከል ኣስመራ ን/ዞባ ሰሜናዊ ምብራቕ ምም/01 ኣብ ዝርከብ ናይ 09/05/2000 ብመለለዪ ቁ.ንብረት 54029/89538 ብስም ወ/ሮ ዘውዲ ኪዳነ ገብረእግዚኣብሄርን ኣቶ ተስፋይ መሓሪ ዓንደንደገርግሽን ዝተመዝገበ ዘይንቀሳቐስ ንብረት ገዛ፥ ብዕለት 17/08/2021 ብዝተፈጸመ ውዕል መሸጣ ብስም ማሕበር ቅዱስ ሚካኤል ዓዲ ጉብራይ ተቐማጦ ኣስመራ ዝዓደግናዮ ስለዝኾነ፥ ናብ ስምና ከመሓላልፍ ስለዝደለና፣ ዝቃወም እንተሎ፡ እዚ. ምልክታ ካብ ዝተቓልሓሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ. 30 መዓልታት ሰልጣኑ ናብ ዝተፈቐዶ ቤት ፍርዲ መቃወምያኡ ናብ ክፍሊ. ፓብሊክ ኖታሪን ሃገራዊ ካዳስትራል ከቕርብ ንሕብር። እዚ. ከይኮነ ምስ ዝተርፍ ግን ስም ዋንነት ናይዚ. ንብረት ናብ ስምና ክመሓላለፈልና ናብ ዝምልከቶ ኣካል ክንሓትት ምዃንና ንሕብር።

ማሕበር ቅዱስ ሚካኤል ዓዲ ጉብራይ ተቐማጦ ኣስመራ

ኣነ መኣዛ በርሀ ገብረያሱስ፥ ወላዲተይ ወ/ሮ መብራት ወልደሰላሴ ወልደኣብ ብዕለት 20/6/2023 ብዘበረትለይ ወህበቶ፥ ኣብ ከተማ ኣስመራ ከባቢ. ዕዳጋ ሓሙስ ዝርከብ ቁ.ፓርሰል/ዞን ASP000039867 ፕሎት 30 ፓርሰል F ከባቢ/ ዚፕ ኮድ ዕዳጋ-ሓሙስ 1A157 ጎደና 116-5፥ ኣብ ሚኒስትሪ መሬትን ማይን ኣከባብን ቤ/ጽ ካዳስተር ብመለለዪ ቁ.ንብረት 1፡008951/1 ብስም ወላዲተይ ወ/ሮ መብራት ወልደሰላሴ ወልደኣብ ዝተመዝገበ ዘይንቀሳቐስ ንብረት ገዛ፥ ዘጠቓልል ስፍሓቱ፥ 107.1 ት/ሜ ዝኾነ፥ ቀንዲ ክፍልታት 3 ተሓጋዚ. ክፍልታት 3 ዘጠቓለለ ገዛ፥ ናብ ስመይ ከመሓላልፍ ስለዝደለኹ፥ ዝቃወም እንተሎ፡ ኣብ ውሽጢ. 30 መዓልታት ካብ ቤት ፍርዲ መአገዲ. ሐዙ ናብ ቤ/ጽ ፓብሊክ ኖታሪን ቤ/ጽ ካዳስተርን የቕርብ።

ወ/ሮ መኣዛ በርሀ ገብረያሱስ

ኣመልካቲ. ብርሃነ ገብረ በርሀ ዝተበሃልኩ፥ ኣብ ኣስመራ ንኡስ ዞባ ማእከል ከተማ ዝርከብ ስፍሓት መሬት 113.30 ት/ሜ፥ ቀንዲ. ክፍሊ. 4 ምስ 2 ተሓጋገዝቲ. ዘጠቓለለ ፕሎት 1P ፓርሰል E ASP000094017ዝኾነ ገዛ፥ ካብ መሓመድ ከማል ዓብደልቃድር ዝዓደግኩዎ፥ ኣብ ቤት/ጽ ካዳስተር ብቑጽሪ ምዝገባ ንብረት 1/007978 ብሽም ሺያጢ. ዝተመዝገበ ኣፓርታማ፥ ናብ ስመይ ከመሓላልፍ ስለዝደለኹ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ መአገዲ. ሐዙ ኣብ ውሽጢ. 30 መዓልቲ ኣብ ቤት/ጽ ነታዩ ዞባ ማእከል ይቕረብ።

ብርሃነ ገብረ

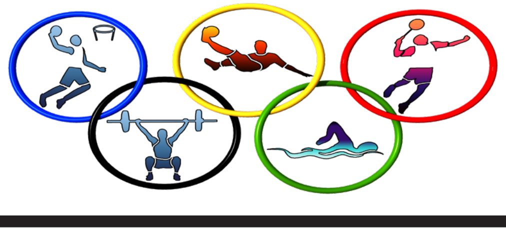

ስፖርት

ሙሴ ገ/እግዚኣብሄር

ኣርሰናል 200 ሚልዮን ፓውንድ ኣውጺኣ . . .

እዛ ጋንታ፡ ካብ ተወዳዳርነት ንዋንጫ እንተወጺኣ ይቕረ ይበሃለላ'ዶ ይኸውን ?

ምስ'ታ ጕብለል ፕሪመር ሊግ ዝኾነት ማን ሲቲ ዘለዋ ናይ ብቕዓት ፍልልይ ንምጽባብ ካብ ዘለዋ ጥሙሕ፡ ኣብዚ ክረምቲ ዚ. ወፍሪ ገይራ ትርከብ "ዘ ጋነርስ" ዝብል ቅጽል ስም ዘለዋ ኣርሰናል፡ ኣብ ዝመጽእ ውድድራት ተጠቃሲ. ዓወት ካብ ምምጻእ እንተደኣ በኺራ፡ 'ደገም እትሕብኦሉ ዝኾነ ምኽንያት ኣይክህልኩን'ዩ' ይብሉ፡ ፈለጥቲ ናይዚ ዓውዲ።

ኣርሰናል፡ ኣብ ዓመተ-ስፖርት 2022-23 ኣገራሚት ጋንታ ነይራ እንተተባህለ ምግናን ኣይኮነን። ምኽንያቱ፡ ኣብ ምጅማር ወቕቱ፡ ከም ናይ ዓመተ-ስፖርት 2021-22 ናብ ኤውሮጳያን ሊግ ዘእቱ ሓሙሻይ ደረጃ ክትሕዝ እምበር፡ ምስ ማን ሲቲ ንዋንጫ ክትወዳደር'ያ ኢሉ ግምት ዝሃበ ተንተንታዊ ብዙይምንዮሩ።

እዛ ጋንታ ግን፡ ኣብ ታሪኻ ሓደ ካብ ዝበለጸ ኣጀማምራ ሐዚ ብምንቃል፡ ንሰለዳ ፕሪመር ሊግ ንዊሕ ኣዋርሕ ምስ ቀለሰቶ፡ ንጋሾት ማን ሲቲ ከተውድቕ ልዑል ግምት ተዋሂብዋ ነይሩ። ብፍላይ፡ ኣብ ወርሒ. ሚያዝያ ንሊድስ 4ብ1 ብምስዓር ምስ ማን ሲቲ ናይ ሸሞንተ ነጥቢ. ፍልልይ (ሓንቲ ጸወታ ልዕሊ. ሲቲ ኣካይዳ ነይራ) ምስ ኣንጸፈት፡ "ናይ 19 ዓመታት ጽምኢ. ዋንጫ ፕሪመር ሊግ ከብቕዕ እዩ" ዝበሉ ወገናት ነይሮም እዮም።

ይኹን እምበር፡ ኣከታቲላ ሰለስተ ግዜ ማዕረ ብምፍልልያን ድሒራ ብማን ሲቲ ስለእተሳዕረትን፡ ሻምላ መራሕነት ንሲቲ ከተረክብ'ያ ን ተቐሲቡ፡ ናይ ዋንጫ ሕልማ'ውን ከበንን ተራእዩ። ኣርሰናል፡ ቅድሚ መራሕነታ ንሲቲ ምርካባ፡ ን248 መዓልታት ኣብ ጥርዚ. ናይቲ ሊግ ኮይና ነይራ። ከም ውጽኢቱ፡ ንኽበንደ'ዚ. ዝኣኽል መዓልታት መሪሓ ዋንጫ ኣሕሊፋ ዝሃበት ፈላሚት ጋንታ ተባሂላ ክትጽዋዕ'ውን ተሰሚዑ።

"ን10 ኣዋርሕ ምስ ማን ሲቲ ተቓሊስና ዋንጫ ፕሪመር ሊግ ዘይምዕዋትና፡ ክሳብ ሕጂ ይጎድኣኒ ኣሎ። ስፖርት ስለዝኾነ ግና ቅቡል እዩ። ብመንእሰያት ዝተኣደቀት ጋንታ'ያ ነይራ። ዝተበጽሐ ደረጃ ከኣ ዋጋ ከምዘለዎ ንጹር እዩ።" ክብል፡ ዓላሚኣ ሚከል ኣርቴታ ዝሓለፈ. ወርሒ. ብዛዕባ እቲ ውድድር ዝበሎ እዩ።

እቲ ኣሰልጣኒ፡ ነቲ ፍጻመ ብኣወንታ ክዕዘቦ ምምራጹ'ውን ቅኑዕ እዩ ዘሎ። እዛ ጋንታ፡ ወላ'ኳ ነታ ን19 ዓመታት ዘይዓተረታ ዋንጫ ርእያ እንተሰኣነታ፡ በዞም ንዋንጫ ዝግበር ዓቢ. ውድድር ተመኪሮ ዘይብሎም መብዛሕትኦም መንእሰያት ተጻወትታ ግና፡ ዝሓለፈ ወቕቲ ኣሕሊፎሙ ብሩህ መጻኢ. ዘለዋን ምዃና ዘመልከተ እዩ። ኣብቲ ደረጃ ምብጻሓ፡ ብብዙሓት ወገናት'ውን ተመጒሳ እያ።

ኣብዚ ክረምቲ ከኣ፡ መሳርዓ ንምድልዳል - ንዴክላን ራይስ ብ105 ሚልዮን ፓውንድ፡ ንካይ ሃቨርትስ ብ65 ሚልዮን ፓውንድ፡ ንጁሪን ቲምበር ከኣ ብ34.5 ሚልዮን ፓውንድ፣ ብድምር ኣስታት 200 ሚልዮን ፓውንድ ኣውጺኣ ሓያላት ተጻወትቲ ኣምጺኣ ትርከብ። ዛጊት ልዕሊ. ዝኾኑት ክለብ እቲ ሊግ ወጻኢታት ዝገበረት ኮይና ኣላ። እንተኾነ፡ ኣብታ ትመጽእ ወርሒ. ዝጅምር ዓመተ-ስፖርት 2023-24፡ ዋንጫ ኣልቦ ኮይና እንተዛዚማታ፡ 'ይቕረ ክበሃለላ ይኹን ካብ ኸቕፊታ ዝሓተበኣ ዝኾነ ምኽንያት ከምዘይህሉ'፡ ተንተንቲ ብኣጋኡ ይገልጹ ኣለው።

ተመኪሮ ዝሓትት ዋንጫ ናይ ምዕታር ጕዕዞ

"ምልእቲ ጋንታ ኣብ ዝነበርናሉ፡ ብቑዓት ኢና ኔርና።" ኣርቴታ ዝሓለፈ. ወቕቲ ድሕሪ'ቲ ዋንጫ ምስኣናም ዝበሎ እዩ። እዚ. ሓቂ እዩ፣ ኣርሰናል ብሰንኪ. መጉዳእቲ ወሰንቲ ተጻወትታ ሕማቕ ዕድል ኣሕሊፋዋ እዩ። ወሳኒ. ተኸላኻሊ - ሳሊባ፡ ኣብ ወርሒ. መጋቢት ንዝተረፈ. ዓመተ ውድድር ዝኣልዮ መጉዳእቲ ምስ ገጠሞ፡ ቦታኡ ዝተክእ ሮብ ሆልዲን ነይሩ። ይኹን እምበር፡ ሆልዲንግ፡ ምስ'ቲ ናይ ሳሊባ ልዑል ዓቕሚ ክወዳደር ኣይከኣለን። ሃንፋት ክፈጥር'ዩ ተራእዩ።

ጀሱስ፡ ንኪታ፡ ዚንቸንኮ፡ ታሚያሹን ኣልፊን'ውን፡ ብሰንኪ. መጉዳእቲ ንብርክት ዝበሉ ግጥማት ተኣልዮም እዮም። ብቕዓታ ድማ ከምቲ ናይ ፈለማ ኣይቀጸለን። ከም ውጽኢቱ ኣብ መቐየሪ ክፍሊ. ግዳይ ዝነበሩ - ዋሕዲ ተመኪሮ፡ ዓይነታውያን ተጻወትቲን ተቐይሮም ብምእታው ጸወታ ክቕይሩ ዝኽእሉ ተጻወትቲን ጎዲሎማ።

ብኣንጻሩ፡ ኣብ ማን ሲቲ ዳርጋ ኣብ ነፍሲ. ወከፍ ቦታ፡ ሓደ ብቑዕን ኣብ ዝኾነ ካልእ ጋንታ ቀዋሚ ተጻዋታይ ክኸውን ዝኽእልን ቅያር ኣሎ። እዚ. ከኣ ነታ ጋንታ፡ ነቲ ዓመት ምሉእ ልዑል ጸዓት ዝሓትትን ተደጋጋሚ መጉዳእቲ ዝረኣየሉን ውድድራት ሊግ ብዓወት ንምውዳእ ኣኽኢሉዋ።

ብዘይካ'ዚ፡ ኣርቴታ፡ ኣብታ ዓመት ኑየም ኣብ ማን ሲቲ ልዑል ተመኪሮ ዝቐሰሙ ጀሱስን ዚንቸንኮን ብምፍራም፡ ኣብ ጋንታን ንኣሽቱ ተጻወትቲን ናይ ዓወት ኩነት-ኣእምሮ ከስርጽ ፈቲኑ እዩ። ኣብ ፈለማ'ውን ዓቢ. ጽልዋ'ውን ኣሕዲሮሎም እዩ። ክሳብ መወዳእታ ግና፡ ተሰኪሞማ ክቕጽሉ ኣይከኣሉን።

ብዕድመን ተመኪሮን ዝኣሰ ከም ሳካ፡ ጋብሬኤን ማርቲኔሊ፡ ቻካን ፓርተይን ኣብ መወዳእታ ዓመተ ውድድር ብምእታዎም ደረጃኣ ክወርድ ተራእዩ እዩ። ብፍላይ፡ ኣብታ ብማን ሲቲ 4ብ1 ዝተሳዕረትሉ ጸወታ፡ ክሳብ መወዳእታ ዓመተ-ስፖርት ጸንዕን ልዕል ተመኪሮን ንዘሓትት ናይ ዋንጫ ተወዳዳርነት ድልዋት ከምዘይኮኑ ይንገረለም።

ኣብዚ ሓዳስ ወቕቲ ግና፡ ካብ ናይ ዝሓለፈ. ዓመት ተመኪሮን ምስ ተደመርቲ ሓደስቲ ሓይሊን ተደሚሩዎ፡ ደርቢ ዋንጫ ፕሪመር ሊግ ክንጾ ክልተ ዕቝዳት (20 ዓመታት) ከይሓለፍ ደው ከተብሎ ድላይን ተስፋን ኩሉ ሰድራቤት እዛ ጋንታ እዩ።

ናብ ሻምፕዮንስ ሊግ ምምላሳ ሓጋዚ. . . .

ኣርሰናል፡ ድሕሪ ሸዱሽተ ዓመታት ናብ ሻምፕዮንስ ሊግ ተመሊሳ ኣላ። በዚ. ከኣ፡ ኣብቲ ብኣጸዋወዳ ገለ ተዓዚቡቲ "ናይ ሓሚሙቲ" ተባሂሉ ዝግለጽ ወትሩ ሓሙስ ምሸት ዝካየድ ኤውሮጳያን ሊግ ኣይክትጻወትን እያ - ምናልባት ካብ ምድባ ሻምፕዮንስ ሊግ ሳልሳይቲ ኮይና እንተተሪፉ ግድን ክትወርድ ስለዝኾነት።

ረብሓኡ እንታይ እዩ? ኣርሰናል፡ ሓሙስ ምሸት ልዑል ጸዓት ኣጥፊኣ ንጸወታ ፕሪመር ሊግ ዳሞጋይ ጸዓታ ክትመልስ ዝነበራ ዕድል ክልተ መዓልታት ጥራይ እዩ። ኣብ ሻምፕዮንስ ሊግ ዝጻወታ ክለባት ግና፡ ኣብ ገለ ኢጋጣሚ እንተዘይተኣይሩ መብዛሕትኡ ግዜ ሰለስተ መዓልታት እየን ዘዕርፋ።

በዚ. ከኣ፡ እዛ ጋንታ፡ ዝሓለፈ. ዓመት ክሳብ ወርሒ. መጋቢት ብስፖርቲንግ ካብዚ. ውድድር እትእለ ብኸሰሪ. ኣጕዞብ እያ ተጓዒዛ። ከም ውጽኢቱ ኣብተን ብስፖርቲንግ ዝተገለፈትለን ክልተ እግሪ. ተጻወትታ ርእይ ድኻም ነይሩዎም እዩ። ኣብዚ ሓዳስ ወቕቲ ግና፡ ናይ ሓደ መዓልቲ ተወሳኺ. ዕረፍቲ ዓቢ. ረብሓ ክህባ ይእመነ።

በዚ. ኮይኑ በቲ፡ ክብረ-ወሰን ዓቢይ ብራጦኣያ ብምስባር ንራይስ ኣብ መስመር ምክፍፋል ዘደረበት፡ ንሃቨርትስ መስመር መጥቃዕቲ ንምብላሕ ዘሬረመት፡ ነቲ ድሕሪ ሳሊባ ዘይጠዓሞ መስመር ምኽልኻል ንቲምበር ወሲኻ ዘይልደለት ኣርሰናል፡ ኣብዚ. ወቕቲ'ዚ. ብዝበለጸ ዝኸልበተት መሲላ ምህልዋ ይግለጽ። ምናልባት ሓዲኦም ምስ ቅዲ ጸወታኣ ምስምማዕ/ምውህሃድ እንተሰኣኑ (ወይ ግዜ እንተወሰዱ) ካብኡ ዝኸፍእ ከኣ እንተተሰየፉ፡ ንኣርቴታ መርዶ እዩ። ኣርሰናል፡ 200 ሚልዮን ፓውንድ ኣውጺኣ ተጠቂሳ. ወጽኢት እንተዘይኣርኣያ፡ ከም ናይ ዝሓለፈ. ዓመት "ተመኪሮ ዘይብሎምን ዝውሓደ ገዝዑበ ገይራ ዘምጽኡቶምን ተጻወትቲ ገይራ ዝሓሸ ደረጃ ረኺባ" ዝብል ክንደናናይ ከይህሉ። ቅድሚ እዚ. ኩሉ ግና፡ ዝመጽእ 6 ኣሓዱ ነታ ከም መኽፈቲት ፕሪመር ሊግ እትሕሰብ ናይ ዋንጫ ጸወታ ኮሚኒቲ ሺልድ ንምዕታር፡ ኣንጻር ማን ሲቲ ጸወታ ይጸብያ ኣሎ። እዚ. ግጥም'ዚ. ብቕዓታ ከመይ ከምዝሎ ዘርእዩም ክኸውን ድማ ትጽቢት ይግበር።

ጽልዋ ሮናልዶ ኣብ ኣርጀንቲናውያን

ያሚላ - ምስሊ. ሮናልዶ ዝተወቀጠት ኣርጀንቲናዊት ተጻዋቲት ኵዕሶ እግሪ

ያሚላ ሮድሪገዝ ዝተባህለት ኣርጀንቲናዊት ተጻዋቲት፡ ንምስሊ.'ቲ ብሉጽ ተጻዋታይ ዓለም ዝበሉዎ ክሪስቲያኖ ሮናልዶ፡ ስለምንታይ ኣብ ኣካላት ከምዝተወቀጠቶ ገሊጻ ነይራ።

እዛ ጓል 25 ዓመት ኣጥቃዒት ሃገራዊት ጋንታ ኵዕሶ እግሪ ኣርጀንቲና፡ ንሮናልዶ ከም ሞዴል ከምእትርእዮን ብሚላ ኣጸዋውታኡ ዕብድቲ ምዃናን እያ ትገልጽ። በዚ. ድማ፡ ኣብ ታሕተዋይ ክፋሊ. ጺጋማይቲ እግራ ምስሉ ክትውቀጥ ወሲና። ብዘይካ'ዚ፡ እቲ ሮናልዶ ሽቶ ምስ ኣመዝገበ ዝጽንብለሉ ምንቅስቓስ ዘርእይ'ውን (ኣካላቱ ንላዕሊ. ሓፉ ኣቢሉ ንድሕሪት ብምግምጣል እዩ ዘጽምብል) ተወቒጣቶ ትርከብ። ያሚላ፡ ሽቶ ምስ ኣመዝገበት'ውን፡ ነታ ሮናልዶ ዘዘውትራ ጽንብል ሽቶ ክትደግም ትረአ እያ።

ያሚላ፡ ስለምንታይ ንምስሊ. ሮናልዶ ክትውቀጦ ወሲና? "ብርግጽ ንኹሉ ነገሩ እየ ዝፈትዎ። ብዘይጥርጥር ኣብ ዓለም እቲ ዝበለጸ ተጻዋታይ እዩ። ክጻወት ተዓዚበዮ፡ ከመይ ገይሩ ክሳብ ክንደዚ. ብቑዕ/ፍጹም ክኸውን ክኢሉ? ኢለ ከኣ ይሓስብ። በቃ ኩሉ ዝገብሮ እዩ ዘገርመኒ። በዛ ውቃጦ ከኣ፡ ኩሉ ግዜ ክርስቲያኖ ምሳይ ኣሎ።" ትብል።

ያሚላ፡ ንቐንዲ. መቐናቕንቲ ወዲ ሃገራ ሊዮኔል ሚሲ. ዝኾነ ሮናልዶ፡ ክሳዕ ክንደዚ. ምድናቓ ንገለ ወገናት ብፍላይ ንደቂ ሃገራ ኣቐጢዓ ትኸውን እያ። ወላ'ኳ፡ ናይ ሚሲ. ምስሊ. ኣይትወቀጥ፡ ንምስሊ. እቲ ቅድሚ ዓመታት ዝዓረፈ. ኣርጀንቲናዊ ማራዶና ግና፡ ኣብ ተመሳሳሊ. እግሪ ልዕሊ. ሮናልዶ ተወቒጣቶ ትርከብ።

እዛ ኣርጀንቲናዊት ኣጥቃዒት፡ ኣብዚ. እዋን'ዚ. ንሃገራ ወኪላ ኣብ ዋንጫ ዓለም ኵዕሶ እግሪ ደቂ ኣንስትዮ 2023 ክትሳተፍ እያ። ሓንቲ ካብ ወሰንቲ ተጻወትቲ ምዃና'ውን ይንገረላ።

መደብ ጸወታ

ሎሚ ኣብ ቦቺዮፌላ

ኵዕሶ ሰኪዔት ዞባ ማእከል

ደንደን - ሓሬና (1ይ ዲቪ፡ ደ/ኣን)

7፡00 ቅ.ቀ

ሓሬና - ሜካ (1ይ ዲቪ፡ ደ/ተባ)

8፡00 ቅ.ቀ

ዓምባርጉብ - ሳዋ (1ይ ዲቪ፡ ደ/ተባ)

9፡00 ቅ.ቀ

ሓጾርቲ ዜናታት

* ኣከፋፋሊ. ቦሩስያ ዶርቱመንድ ኢምረ ቻን፡ ናይ ሓደ ዓመት ተወሳኺ. ምርጫ ዘለዎ ሓዲሽ ናይ ክልተ ዓመታት ውዕል ፈሪሙ።

ኣብ 2020 ካብ ጁቬ ናብዚ ናይ ሃገሩ ጋንታ ዝተጸምበረ ቻን፡ በዚ. ሓዲሽ ውዕል ነቲ ኣብ 2024 ዘብቅዕ ዝነበረ. ውዕሉ ክሳብ ሰነ 2026 ኣናዊሕዎ ኣሎ። ወዲ 29 ዓመት ቻን፡ ወላ'ኳ፡ ናብዛ ጋንታ ምስ ተጸምበረ ኣብ ፈለማ ክጋደል ደርኣ እንተነበረ፡ ዝሓለፈ. ዓመት ኣብ ትሕቲ ሓዲሽ ዓላሚ ኣዲን ተርዚክ ግና፡ መራሕ ተጻዋታይ ኮይኑ እዩ።

* ኤሲ. ሚላን፡ ንናይ ክንፊ ተጻዋታይ ቪያሪያል ሳሙኤል ቹክወዘ ንምውናን ምስ ጋንታኡ ኣብ ናይ መወዳእታ ስምምዕ ምብጻሑ፡ ላ ጋዜጣ ደሎ ስፖርት ሓቢራ።

እዛ ምንጪ፡ ሚላን ነዚ. ናይጀርያዊ ተጻዋታይ ብ28 ሚልዮን ዩሮ (20 ፈለማ 8 ድሒራ) ሚልያኣ ክትልብሶ እያ ተሰማሚዓ ዘሎ። ቪያሪያል፡ ሽሕኳ፡ ክትሸጦ ደልያ እንተዘይነበረት፡ ኣብ ናይ መወዳእታ 12 ኣዋርሕ ውዕሉ ብምህላዉ. ግና፡ ንዓመታ ካብ ብናጻ እትለቆ ኣብዚ ክረምቲ ከሲባ ክትሸጦ እያ ወሲና። በዚ. ከኣ፡ ወዲ 24 ዓመት ቹክወዘ ኣብዚ ዝመጽእ መዓልታት ናብዚ ናይ ከተማ ሚላን ክለብ ክጸምበር እዩ - ክሳብ ሰነ 2027 ክጸንሕ ድማ ተሰማሚዑ ኣሎ።

* ሊዮኔል ሜሲ፡ ዓርቢ. ምሸት ብማልያ ሓዳስ ክለቡ ኢንተር ሚያሚ ናይ መጀመርያ ጸወታኡ ኣብ ዘካየደሉ፡ ብልጸቲ ናጻ ቅላዕ ብምቕጻር ድሕሪ 11 ግጥማት ፋልመይቲ ዓወት ክትሰንድ ኣኽኢልዋ።

እዚ. ብሉጽ ተጻዋታይ፡ ኣብ መበል 54 ደቒቕ ተቐይሩ ኣብ ዝኣተወሉ፡ ጋንታኡ 1ብ 0 መሪሓ እኳ እንተነበረት፡ መጋጥምቶም ክሩዝ ኣዙል ግና፡ ድሕሪ 11 ደቒቕ ሽቶ ብምርካብ ተመዓራሪያ ነይራ። ጸወታ 1ብ1 ተዛዚሙ እናተባህለ ከኣ፡ ሜሲ፡ ኣብ መበል 94 ደቒቕ ንዝረኸበ ናጻ ቅላዕ ሽቶ ብምቕጻር፡ ን11 ግጥማት ከይተዓወተት ክትጓዓዝ ንዘጸንሓታ ጋንታኡ ሰለስተ ነጥቢ. ኣሕፈሰዋ። ንፋልማይ ናይ ዘይኤውሮጳዊ. ጸወታኡ ከኣ፡ ብዓወት መዊኡዎ - ሓለቃ ጋንታ ተቐቢሉ ዘሎ ሜሲ።

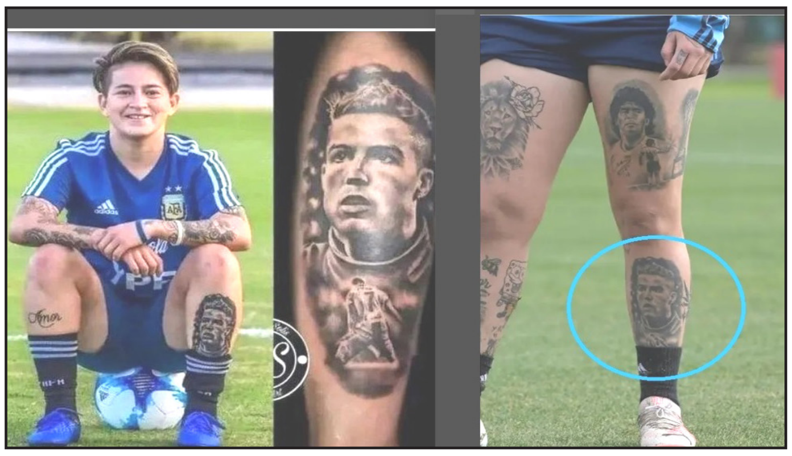

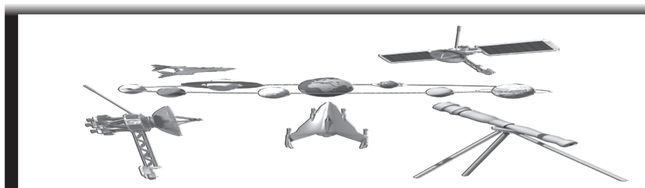

ዳህሳስን ምርምርን

ዮርዳኖስ ጸጋይ

ብከላ ኣየር ኣብ ምንቁልቋል ዘርኢ ሓሳኹ ጽልዋ ከምዘለዎ ተሓቢሩ

ተመራመርቲ ዩኒቨርሲቲ መልቦርን - ኣውስትራልያ፡ ንጥፈታት ወዲ-ሰብ ዘስዕቦ ዘሎ ብከላ ኣየር፡ ኣብ ምንቁልቋል ብዝሒ ቁጽሪ ሓሳኹ ልዑል ጸገም ይፈጥር ምህላዉ ሓቢሮም።

እቶም ተመራመርቲ፡ ካብ ፋብሪካታት፡ ተሽከርከርቲ፡ ባርዕ ጫካን ካልእ ምንጭታትን ዝትፋእ ዘሎ ዝተበከለ ኣየር፡ ነቲ ንሓሳኹ፡ መግቢ ኮነ መጸምዲ ንምርካብ ዝሕግዞም ሽታ ዘስተማቕር ኣንቴና ብምዕባስ ከፊላዊ ምንካይ ብዝሒ ቁጽሪ ሓሳኹ የስዕበሉም ምህላዉ ኣረዲኦም። ንሳቶም ኣስዒቦም፡ ከም ንህቢ፡ ዕሮት፡ ግዘዋን ዝተፈላለዩ ዓይነታት ሃመማን ከኣ እቶም ብትሕቲት ዓቐን ዝተበከለ ኣየር፡ ብቐሊሉ ዝጸለዉ ዘለዉ ዓይነት ሓሳኹ ምዃኖም ሓቢሮም። እዞም ሓሳኹ እዚኣቶም እቲ ንመግቢ፡ መጸምዲ ንምርካብን እንቋቑሖም ክጽፍዩሉ ዝኽእሉ ውሑስ ቦታ ንምልላይን ዝሕግዞ ኣንቴናኦም፡ ብኬሚካላት ብከላ ኣየር ተዓቢሱ ብቕዓቱ ብምንቁልቋሉ፡ ንሓፈሻዊ ቁጽሪ ብዝሖም ቀስ ብቐስ ብኣሉታ ጽልዩዎ ከምዘሎ ይገልጹ።

ሓሳኹ ኣብ ምስግጋር ጽገ ልዑል ብቕዓት ኣለዎም። መብዝሕትኦም እንበልያም ኣእካል ወይ ኣታኽልቲ ንክፈርዩ ኣብዚ መስርሕ እዮም ዝምርኮሱ። ብተወሳኺ፡ ሓሳኹ ኣብ ምድቓቕን ምምሕምማሽን ነገራት ኣስተዋጽኦ ዘለዎም ኮይኖም፡ ማዕድናት ዶሮጋይ ኣብ ምምስራሕ እውን ኣበርክቶ ከምዘለዎም ይንገር።

ብውድብ ጥዕና ዓለም ኣብ ዝወጸኦ ጸብጻብ፡ 40 ሚእታዊት ካብ ስፍሓት መሬት ዓለምና፡ ንልዕሊ ብከላ ኣየር ዝተቓልዐ ኮይኑ፡ 99 ሚእታዊት ካብ ህዝቢ ዓለም ከኣ ካብ'ቲ ብዚ ውድብ ጥዕና ዓለም ዝወጸኦ ውሑስ ዓቐን ብከላ ኣየር ንላዕሊ ዝተበከለ ኣየር የስተንፍስ ምህላዉ ይፍለጥ።

ሰሌዳዊ ጸወታታት፡ ቁልዑ ኣብ ቁጽሪ ዘለዎም ብቕዓት ከዕብዩ ይሕግዝ

ኣብ ሓደ ሓድሽ መጽናዕቲ፡ ቁጽሪ ዘለዎም ሰሌዳዊ ጸወታታት፡ ቁልዑ ኣብ ሕሳብ (ቁጽሪ) ዘለዎም ብቕዓት ንኸዕብዩ ከምዝሕግዝ ተገሊጹ።

ኣካየድቲ እቲ መጽናዕቲ፡ እቶም ንምንባብን ፍልጠት ንምውሳኽን ሓገዝቲ ምዃኖም ዝገለጹ ሰሌዳዊ ጸወታታት፡ ቁልዑ ኣብ ሕሳብ ዘለዎም ምልክት ንክዕብዩ ሓገዝቲ ኮይኖም ከምዝረኸቡዎም ሓቢሮም። እዚ መጽናዕቲ እዚ ካብ ሰለስተ ክሳብ ትሽዓተ ኣብ ዝዕድመኦም ቁልዑ ን23 ዓመታት እዩ ተኻይዱ። ኣብ'ቲ ዝተረኽበ ወጽኢት ከኣ፡ ሰሌዳዊ ጸወታታት (board games) ኣብ ምቑጻርን ምቕማርን ኣሃዛት ኣዝዮም ሓገዝቲ ኮይኖም ተረኺቦም ኣለዉ።

እዚ ዓይነት ጸወታ ኣብ ሰሙን ካብ ክልተ ክሳብ ሰለስተ ግዜ ንኸባቢ ፍርቂ ሰዓት ዝጻወቱ ቁልዑ፡ ብሓፈሻ ኣብ ቁጽሪ ዝበርም ዓቕሚ ክመሓየሽ ከምዝኽኣለ እቶም ተመራመርቲ የረድኡ። ቁልዑ፡ መሰረታውን ዝተሓላለኸን ቁጽሪ ንኽለምዱ፡ ሰሌዳዊ ጸወታ ከም ሓደ ካብ ሜላታት ኣጸናንዓ ኣተኣታቲኻ ክዕየየሉ ዝኾኣል ምዃኑ ድማ፡ ኣሰዒቦም ይገልጹ። እዚ ንቖልዑ እናዘናግዐ ኣብ ትምህርታዊ መዳይ ብቕዓቶም ዘበርኽ ዓይነት ጸወታ፡ ብፍላይ ኣብ ምምሃርን ምስትምሃርን ንኣሽቱ ቁልዑ ዘጥፍኡ ቤት-ትምህርትታት ክተኣታትዎ ተማሕጺኖም ኣለዉ። ብተወሳኺ፡ ወለዲ እውን ነዞም ዓይነት ጸወታታት እዚኣቶም ንኣሸቱን ኣብ ትምህርቲ ብዝተፈላለየ ምኽንያታት ዝሕታለ ንዘርኣዩ ደቆም፡ ብምዑባር እናርኣዩ ኣብ ሕሳብን ምንባብን ዘለዎም ዓቕሞም ኣብ ምብራኽ ክተሓጋገዙዎም መኺሮም።

ኣብ መወዳእታ፡ ሰሌዳዊ ጸወታታት ኣብ ምምዕባል ኣእምሮኣዊ ብቕዓት ዘለዎም ጽልዋ ንምልላይን ኣብ ትምህርታዊ መዓላ ቁልዑ ኣበርክቶ ክህቡ ዝኽእሉ ካልኦት ዓይነታት ሰሌዳዊ ጸወታታት ንምስራሕን ድማ ተወሳኺ መጽናዕቲ ክካየድ ምዃኑም ሓቢሮም።

‘ነዊሕ ደቓይቕ ብሞባይል ምዝርራብ፡ ንጸቕጢ ደም የቃልዕ’ ተባሂሉ

ኣብ ኣውሮጳ ዝተኻየደ መጽናዕቲ፡ ኣብ ሰሙን ንልዕሊ 30 ደቓይቕ ብሞባይል ምዝርራብ፡ ንልዑል ጸቕጢ ደም ከምዝቃልዕ ተሓቢሩ። ኣብ'ዚ ናይ ሕጂ መጽናዕቲ፡ ሞባይል ጸቕጢ ደም ከልዕል ከምዝኽእል ዝሕብር ዘሎ፡ ብሽኢ'ቲ ቡታ ሞባይል ዝትፋእ ኣዝዩ ትሑት ዓቐን ጸዓት ሬድዮ ፍሪኩዌንሲ ከምዝኾነ'ዩ ዝሕብር ዘሎ። ኣሕታሚ እቲ መጽናዕታዊ ጽሑፍ ፕሮፌሰር ዢያንሁ ኪን፡ ሰባት ብሞባይል ዝዛረብሉ ብዝሒ ደቓይቕ እናወሰኸ ምስ ዝኸይድ፡ እቲ ዘስዕቦ ጥዕናዊ ጸገማውን ብኡ መጠን እናዓበየ ከምዝኸይድ ኣረዲኡ። 10 ዓመትን ልዕሊኡን ዝዕድመኦም፡ ሰለስተ ርብዒ ካብ ህዝቢ ዓለም፡ ወናኒ ሞባይላት ምዃኖም ይሕብር።

ኣብ'ቲ መጽናዕቲ ጸቕጢ ደም ዘይብሎም ግን ከኣ ተንቀሳቓሲት ሞባይል ዝጥቀሙ ሰባት እዮም ተሳቲፎም። ኣብ ሰሙን ብሞባይል ንልዕሊ 30 ደቓይቕ ዝርርብ ዘካይዱ ካብ'ቶም ትሕቲ ፍርቂ ሰዓት ዝጥቀሙ ሰባት፡ ልዑል ጸቕጢ ደም ናይ ምምዕባል ተኽእሎኦም ብ12 ሚእታዊት ዝለዓለ ኮይኑ ድማ ተረኺቡ። ብሞባይል እተካይዶ ንውሓት ዝርርብ እናወሰኸ ምስ ዝኸይድ፡ ጸቕጢ ደም ናይ ምምዕባል ዕድላትውን ብኡ መጠን እናለዓለ ከምዝኸይድ ኣብሪሆም ኣለዉ።

ብዘወርሶ እዚ ሕማም ክሐምሙሉ ዝኽእሉ ሰባት፡ ካብ 30 ደቓይቕ ዝበዝሕ ብሞባይል ዝርርብ ምስ ዘዘውትሩ፡ ልዕሊ እቶም እዚ ሕማም ንኽሐምሙሉ ዝደፍእ ጂን ዘይብሎም ግን ከኣ ነዚ ዝተገልጸ ንውሓት ግዜ ሞባይል ዝጥቀሙ ሰባት፡ ንጸቕጢ ደም ዝያዳ ተቓላዕቲ ምዃኖም ገሊጾም። እንተኾነ፡ ብዝሒ ዓመታት ተጠቃምነት ሞባይልን ብስፒከር ማለት ደምጺ ዓው ኣቢልካ ዝካየድ ናይ ሞባይል ዝርርባትን ግን፡ ምስ ምልዓል ጸቕጢ ደም ዝኾነ ምትሕሓዝ ከምዘይብሎም ተፈሊጡ ኣሎ።

ኣብ መወዳእታ ፕሮፌሰር ዢያንሁ ኪን፡ ኣብ ሰሙን ንልዕሊ ፍርቂ ሰዓት ብሞባይል ምዝርራብ፡ ብመዳይ ጥዕናን ቁጠባን ሃሰያ ምዃኑ ተረዲእና ከጉድሎ ምኽሩ ለጊሱ ኣሎ።

ብርሃን ጸሓይ ተጠቒሙ ካብ ኣየር ማይ እትእክብ መሳርሒት

ተመራመርቲ ዩኒቨርሲቲ ካሊፎርኒያ፡ ካብ ኣየር ብርሃን ጸሓይ ከም ምንጪ ጸዓት ተጠቒሙ ዝስተ ማይ እትእክብ ንእሽተይ ተንቀሳቓሲት መሳርሒት ከምዘምሃዙ ሓቢሮም።

እዛ MOF ዝብል መጸውዒ ስም ተዋሂቡዋ ዘሎ መሳርሒት፡ ኣብ ዝወዓየን ዝደረቐን ከባቢታት ዓለምና ከይተረፈ ዝስተ ማይ ክትእክብ ከምእትኽእል እዩ ዝገለጸ ዘሎ። እዚ ድማ ነቲ ኣብ ዝተፈላለዩ ከባቢታት ዓለምና ብሰንኪ ንበር እናኸፍአ ዝመጽእ ዘሎ ብሰንኪ ደርቂ ዘጋጥም ዘሎ ሕጽረት ዝስተ ጽሩይ ማይ፡ እዋናዊ ፍታሕ ክትህበሉ ከምእትኽእል ይገልጹ። ብውድብ ሕቡራት ሃገራት ኣብ ዝወጸኤ ጸብጻብ፡ ኣብ 2050 ከባቢ 5 ቢልዮን ህዝቢ ዓለም ሕጽረት ዝስተ ጽሩይ ማይ ከጋጥሞም ከምዝኽእል ይሕብር።

መሳርሒት MOF ካብ'ቲ ዝኣከበቶ ጠቕላላ ጠሊ፡ ንቲ 85 ክሳብ 90 ሚእታዊት ናብ ማይ ከምእትቕይሮ ዝጠቕሱ መሃዝቲ፡ ንኽሊማዊ ዋዒ ንምግጣም ሓጋዚት መሳርሒት ከምዝኾነት ገሊጾም። ኣብ ዝደረቐን ልዑል ጠልን ዘለዎ ከባቢታት ኣመራ ኣብ ዝተፈተነትሉ እዋን ከኣ ካብ ኣዝዩ ትሑት ጠልን ልዑል ክሊማዊ ምቅይያራትን ኣብ ዘለዎ ከባቢ ከይተረፈ፡ እኹል ዝስተ ማይ ምምንጫዋ ገሊጾም።

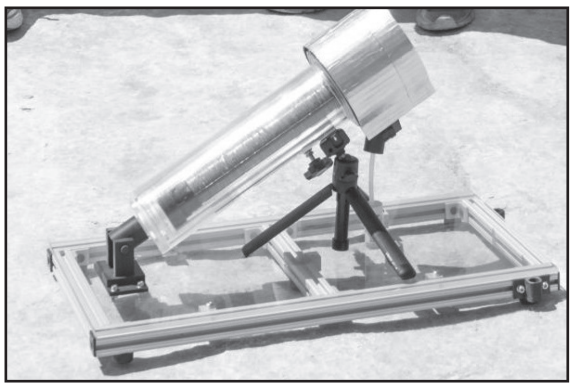

ቅድሚ ሕጂ ካብ ኣየር ዝስተ ማይ ከመንጭዋ ዝኽእላ ዝተፈላለያ መሳርሒታት ማህለሶን እየን። እንተኾነ፡ እዘን መሳርሒታት እዚኣተን ገለኣተን ዓበይትን ዘይንቀሳቐሳን ክኾና ከለዋ፡ ሰራሓተን ንምፍጻም ርእሱ ዝኸኣለ ምንጪ ጸዓት ዝጠልብ ኮይነን እየን ተሰሪሐን። እዛ ሓዳሽ መሳርሒት እዚኣ ግን ብቐሊሉ ኣብ ኣድ ክትተሓዝ እትኽእልን ንጥፈታታ ንምክያድ ብርሃን ጸሓይ ጥራይ እትጠልብን ብምዃና፡ እዋናዊት ዝበለጸት ፍርያት ከምዝኾነት ዝተፈላለዩ ክኢላታት የረድኡ። ንኽትምዕበል ብቕዓት ከምዘለዋ ትሕብር ዘላ መሳርሒት MOF፡ ሰብ ብውልቆም ማይ ኣብ ዝደልይሉ እዋን ጽምኦም ከተውርን ማይ ንዝደልዩ ዕማማቶም ብቐሊሉ ንኽካየዱ ክትሕግዞም ከምእትኽእል ሰራሕታ ኣብሪሆም።

ኣብ ዙርያ ሓንቲ ኮኾብ ብሓደ ዑደት ዝካይዳ ክልተ ፕላኔታት ተዳህሲሰን

ክኢላታት ስነ-ጠፈር፡ ኣብ ዙርያ ሓንቲ ኮኾብ ኣብ ሓደ ሓዳድ ኩዕዃን ዑደት ዝካየዳ ክልተ ፕላኔታት ንመጀመርያ እዋን ከምዝዳህሰሱ ሓቢሮም።

እዘን ፕላኔታት ካብ መሬት 370 ዓመታት ብርሃን ርሒቐን ዝርከባ ኮይነን ኣብ 'ሰንታውሩስ' ዝብሃል ጭፍራ ከዋኽብቲ ዝርከባ ምዃነን እዩ ዝሕብር ዘሎ። እዘን ኣብ PDS 70 ትብሃል ኮኾብ ዑደተን ዝካይዳ ፕላኔታት፡ 'ትሮጃን ፕላኔታት' ዝብል ሓባራዊ ስም ተዋሂቡወን ኣሎ። ክንዲ ፕላኔት ጁፒተር ዝመጣጠን ዕብየት ከምዘለወን ድማ ይሕብር። ኣብ ዝተፈላለየ እዋናት፡ በቲ ኣብ መንጎ እታ ብርሃን እትመንጩ ኮኾብን እታ ፕላኔትን ዝርከብ ስሕበታዊ ሓይሊ፡ ኣብ ሓደ ዙርያ ምስ ፕላኔታት ሓቢሮም ዑደት ዝካየዱ ኣስትሮይዳት (ኣኻውሕ ሰማይ) ከምዘለዉ ክግለጽ ጸኒሑ እዩ። እንተኾነ እዚ ተርእዮ እዚ ኣብ ኣስትሮይዳት እምበር ኣብ ፕላኔታት ክርኣ ንፈለማ ግዜ ከምዝረኣ ይሕብር። እዚ ድማ ነቲ ቅድሚ ሕጂ ብኽልስ ሓሳብን ኣብ ልቢ-ወለዳዊ ዛንታታትን ጥራይ ዝፍለጥ ዝነበረ ተርእዮ ክውንነት ከልብሶ ብምኽኣሉ፡ እቶም ተመራመርቲ ሓጎሶም ወሰን ከምዘይብሉ ገሊጾም።

እዘን ኣብ ምድረብዳ ኣታካማ - ደቡብ ኣመሪካ ሃገር ቺለ ብእትርከብ ቴለስኮፕ ጠፈር ተዳህሲሰን ዘለዋ ብዓይነተን ናይ መጀመርያ ፕላኔታት፡ ተመሳሳሊ ንውሓት ግዜን ኩነታትን ዘለወን ዓለማት ከምዘለዋ እቶም ተመራመርቲ የረድኡ። ብዛዕባ እዘን ሓደ ዓይነት ክብደት ክህልወን ከምዝኽእል ዝገለጸ ዘለዋ ፕላኔታት፡ ጸጸይ ሓበሬታ ንምርካብ፡ ክሳብ 2026 መጽናዕትታት ክካየዱለን ምዃኖም ኣብ መወዳእታ እቶም ክኢላታት ስነ-ጠፈር ሓቢሮም።

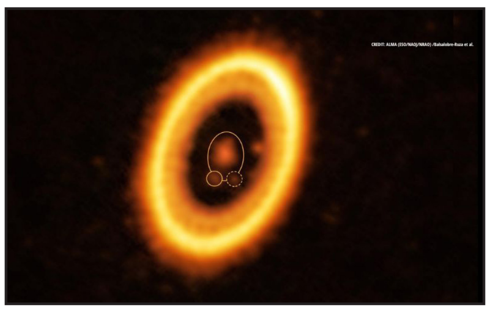

ተረኛ ፋርማሲ	ዕለት	ጎደና	ቁ.ስልኪ
ፋርማሲ ኤደን	23/07/2023	ከባቢ ዩኒቨርሲቲ ጥቓ ባር ሊድያ	110750
ፋርማሲ ኣምፒር		ጎደና ሓርነት ቁ.158፡ ፊት ሲኒማ ኣምፒር	121480
ቤት መሸጣ መድሃኒት ረሃዋ		ጎደና ሃገር ቁ.20፡ ፊት መስጊድ ግዛ ጥንዳ ጥልያን	119802

ፋርማሲ ቁ.1 መዓልታውን ለይታውን ኣገልግሎት ትህብ ቁ.ቴሌፎን 127565